

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA

EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA ÚČETNICTVÍ

Teoretické a praktické aspekty podnikání v pohostinství

Theoretical and Practical Aspects of Business in the Hospitality Industry

Student: Ondřej Plšek

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Jana Hakalová, Ph.D.

Ostrava 2013

Zadání bakalářské práce

Student:

Ondřej Plšek

Studijní program:

B6208 Ekonomika a management

Studijní obor:

6202R049 Účetnictví a daně

Specializace:

00 Účetnictví a daně

Téma:

Teoretické a praktické aspekty podnikání v pohostinství
Theoretical and Practical Aspects of Business in the Hospitality Industry

Zásady pro vypracování:

1. Úvod
2. Charakteristika podnikání v pohostinství v České republice
3. Charakteristika podnikání v pohostinství u vybrané společnosti
4. Účetní a daňové aspekty v pohostinství u vybrané společnosti
5. Závěr

Seznam použité literatury

Seznam zkratk

Prohlášení o využití výsledků bakalářské práce

Seznam příloh

Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů 2012*. 9. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 712 s. ISBN 978-80-7357-744-5.

LEDVINKOVÁ, Jana. *DPH v příkladech 2012*. 9. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 632 s. ISBN 978-80-7263-740-9.

PELECH, Petr a Vladimír PELC. *Daně z příjmů: s komentářem 2012*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 1 079 s. ISBN 978-80-7263-742-3.

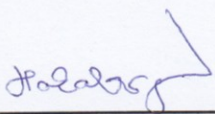
Formální náležitosti a rozsah bakalářské práce stanoví pokyny pro vypracování zveřejněné na webových stránkách fakulty.

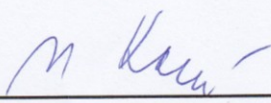
Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Jana Hakalová, Ph.D.**

Datum zadání: 23.11.2012

Datum odevzdání: 10.05.2013

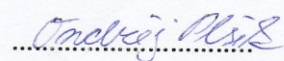

Ing. Jana Hakalová, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou práci vypracoval samostatně, mimo příloh č. 1 – 6, které mi byly dány k dispozici.

V Ostravě dne 10. 5. 2013

Ondřej Plšek

Obsah

1	Úvod.....	6
2	Charakteristika podnikání v pohostinství v České republice	7
2.1	Živnost hostinská činnost	7
2.1	Živnost ubytovací služby	7
2.2	Historie pohostinství.....	8
2.2.1	Historie české gastronomie	10
2.2.2	Historie piva v České republice.....	11
2.3	České názvy v pohostinství	11
2.4	Kategorie hostinských zařízení.....	12
2.4.1	Restaurace	13
2.4.2	Bary	14
2.5	Kategorie ubytovacích zařízení	15
2.6	Pohostinství jako součást cestovního ruchu	15
2.6.1	Funkce a význam pohostinství v cestovním ruchu.....	16
2.6.2	Sektorová rada pro pohostinství, gastronomii a cestovní ruch.....	17
2.7	Tržby v ubytování, stravování a pohostinství.....	17
2.7.1	Tržby v ubytování, stravování a návštěvnosti hotelů v listopadu 2012.....	18
3	Charakteristika podnikání v pohostinství u vybrané společnosti.....	19
3.1	Vybraná restaurace – Restaurace „U Vychopňů“	19
3.3	Daně v pohostinství	20
3.3.1	Daň z příjmů právnických osob	21
3.3.2	Daň z přidané hodnoty	22
3.3.3	Spotřební daně.....	23
3.3.4	Daňové problémy v pohostinství	24
3.4	Zásoby v pohostinství.....	25
3.4.1	Dělení zásob	25
3.4.2	Oceňování zásob	27
3.4.3	Účtování zásob	28
3.4.4	Materiál	29
3.4.5	Zboží.....	31

3.4.6	Inventarizace zásob	32
3.5	Náklady v pohostinství	33
3.5.1	Zachycení nákladů ve výkazech	34
3.5.2	Účtování nákladů.....	35
3.5.3	Náklady v provozní oblasti.....	36
3.5.4	Finanční a mimořádné náklady	38
3.5.5	Daňové a nedaňové náklady.....	39
3.5.6	Časté chyby při účtování nákladů	39
3.6	Výnosy v pohostinství	40
3.6.1	Výnosy za vlastní výkony a zboží.....	41
3.6.3	Jiné provozní výnosy.....	42
3.6.4	Finanční a mimořádné výnosy	43
3.7	Mzdy.....	44
3.7.1	Odvody z mezd – daně	44
3.7.2	Odvody z mezd – sociální a zdravotní pojištění.....	46
3.7.3	Výpočet a účtování mzdy	46
3.7.4	Mzdová dokumentace zaměstnavatele	47
4	Účetní a daňové aspekty v pohostinství u vybrané společnosti	49
4.1	Náklady u vybrané společnosti.....	49
4.1.1	Spotřebované nákupy	50
4.1.2	Služby.....	52
4.1.3	Dodavatelé, přijaté faktury	54
4.1.4	Mzdy a zaměstnanci	54
4.2	Výnosy.....	55
4.2.1	Tržby za vlastní výkony a zboží	56
4.2.2	Odběratelé, vystavené faktury.....	57
4.3	Zásoby	58
4.4	Uzávěrkové operace	60
4.5	Majetek a odpisy.....	61
5	Závěr	63
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64
	SEZNAM ZKRATEK.....	65
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	

SEZNAM PŘÍLOH

PŘÍLOHY

1 Úvod

Pod pojmem pohostinství si lidé většinou představí restauraci, bar nebo klasickou českou hospodu. Podnikání v pohostinství patří mezi typický druh podnikání, je to důležitá součást cestovního ruchu i celé národní ekonomiky. V posledních letech však zájem podnikat v pohostinství upadá, především díky ekonomické krizi. Hodně hospod a restaurací krachuje nebo se nachází ve špatném finančním stavu. Podnikání v pohostinství se může dělit na dvě hlavní kategorie, a to hostinské služby a ubytovací služby. Bakalářská práce se bude věnovat především činnosti hostinské, ale nezapomene zmínit ani činnost ubytovací. Bakalářská práce má za úkol obecně zmapovat pohostinství jako druh podnikání a přiblížit účetní a daňové specifika v tomto odvětví na příkladu u vybrané společnosti.

Cílem první kapitoly bakalářské práce je charakterizovat podnikání v pohostinství. Kapitola popisuje stručnou historii tohoto odvětví ve světě i v České republice, zabývá se jeho podrobným rozdělením a funkcí v cestovním ruchu České republiky. V závěru kapitoly se nachází jednoduchý přehled tržeb v posledních letech.

Druhá kapitola má za úkol charakterizovat podnikání v pohostinství u vybrané společnosti. V první části se zabývá vybranou společností a její stručnou charakteristikou. Dále se zaměří na nejdůležitější daně a nejdůležitější účetní skupiny, se kterými se společnost podnikající v pohostinství setkává a poslední částí na mzdovou agendu.

Kapitola číslo tři se zaměřuje na účetní a daňové aspekty podnikání v pohostinství u vybrané společnosti. Obsahuje kompletní přehled roku 2011 pomocí účetních podkladů z hlediska nákladů, výnosů a výsledku hospodaření společnosti. Ukazuje také základní přehled zásob, majetku ve společnosti.

Při zpracování bakalářské práce byly použity metody popisu, analýzy a komparace.

2 Charakteristika podnikání v pohostinství v České republice

Jedna z důležitých vlastností člověka je pohostinnost. Díky této vlastnosti se lidské bytosti liší od ostatních živočichů na planetě. Úroveň pohostinnosti je spjata s úrovní společnosti a s jejím rozvojem, přístup k pohostinnosti se vyvíjel zároveň s vývojem člověka a okolí, ve kterém žil. Dříve se pohostinností myslelo bezplatné poskytnutí občerstvení a přespání pro cestovatele, ale nyní se tato činnost stala podnikáním za účelem dosažení zisku. S postupem času se pohostinství spojené s různými službami stalo důležitou součástí hospodaření státu a odvádí do státního rozpočtu nemalé peníze formou daní.

2.1 Živnost hostinská činnost

„Živnost „hostinská činnost“ podle živnostenského zákona spadá do kategorie ohlašovacích živností řemeslných a zahrnuje činnosti spočívající v přípravě a prodeji pokrmů a nápojů k bezprostřední spotřebě v provozovně, v níž jsou prodávány, vyjma podávání snídaní hostům ubytovaným v „jiných kategoriích staveb“ s kapacitou do 10 lůžek (včetně přistýlek). Hostinská činnost může být provozována buď samostatně, nebo společně s poskytováním ubytování ve stanovených ubytovacích zařízeních, která poskytují stravovací služby (např. hotel, motel, penzion).“ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2009, s. 3)

„V rámci této živnosti je možno poskytovat také ubytování v „ostatních ubytovacích zařízeních“ a v „jiných kategoriích staveb.“ Při ubytování v jiných kategoriích staveb s kapacitou do 10 lůžek lze hostům podávat i snídaně. Pokud zůstane zachována povaha živnosti, lze provozovat prodej pomocí automatů (nápojové, občerstvovací), doplňkový prodej (tabákové výrobky, upomínkové předměty, základní hygienické potřeby), prodej pokrmů a nápojů přes ulici, půjčování stolních společenských her (např. karty, šachy) a provozování her (např. kulečnick).“ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2009, s. 3)

2.1 Živnost ubytovací služby

„Živnost „ubytovací služby“ patří do kategorie volných ohlašovacích živností, není nutné tedy pro jejich provozování prokazovat odborné či jiné způsobilosti. Podle nařízení

vlády č. 469/2000 Sb., kterým se stanoví obsahové náplně jednotlivých živností, ve znění pozdějších předpisů, do této živnosti náleží (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008):

- *poskytování ubytování v ostatních ubytovacích zařízeních stanovených zvláštním právním předpisem, neposkytujících stravovací služby (zejména v turistických ubytovnách, kempech, chatových osadách),*
- *poskytování ubytování v jiných kategoriích staveb (bytových domech, v rodinných domech, ve stavbách pro individuální rekreaci a podobně), pokud jsou současně s ubytováním poskytovány i jiné než základní služby, a poskytování snídaní v těchto stavbách s kapacitou do 10 lůžek (včetně přistýlek).*

Za obsah živnosti „ubytovací služby“ výše zmíněný předpis naopak nepovažuje:

- *činnosti spočívající v přípravě a prodeji pokrmů a nápojů k bezprostřední spotřebě v provozovně, v níž jsou prodávány, vyjma podávání snídaní hostům ubytovaným v jiných kategoriích staveb (bytových domech, rodinných domech a ve stavbách pro individuální rekreaci) s kapacitou do 10 lůžek,*
- *poskytování ubytování v ubytovacích zařízeních poskytujících stravovací služby,*
- *pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor.*

Povinností osoby provozující tuto živnost (s výjimkou ubytování v bytových a v rodinných domech a ve stavbách pro individuální rekreaci) je vypracovat provozní řád, ve kterém uvede podmínky činnosti, zásady prevence vzniku infekčních a jiných onemocnění, způsob zacházení s prádlem a způsob očisty prostředí ubytovacího zařízení. Provozní řád, včetně jeho změny, předloží ke schválení příslušnému orgánu ochrany veřejného zdraví. Provozní řád je povinna osoba měnit při každé změně podmínek pro poskytování služby.“ (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008, s. 4)

2.2 Historie pohostinství

Historie pohostinství sahá až do období starověku do oblastí Palestiny a Mezopotámie. Můžeme zjistit, že pohostinství bylo poskytováno z dobré vůle, tedy jako bezplatné poskytnutí stravy a noclehu. Cestování bylo tenkrát nebezpečné, ovšem nebylo pro prostý lid zapovězeno téměř jako ve středověku. Na důležitých cestách se tak začaly budovat

noclehárny a výčepy vína pro chudé, bohatí měli vlastní zásoby. Jídlo se podávalo na mísách a všechno se jedlo rukama.

Nejstarší doložené mezopotamské hospody byly od 2. tisíciletí před naším letopočtem. Znamé byly třeba zájezdni hostince v Lýdii (dnes západní Turecko), kde se zastavovali kupci, kteří mířili z Orientu do Řecka. V dobách největší Egyptské slávy vznikala zábavní střediska v místech, kde byl největší obchodní ruch. Posléze zaznamenal starověk největší rozkvět v oblastech Řecka a Římské říše, tradicí se staly především konání kulturních tradic a sportovních her a tyto akce přiměly obyvatele cestovat. Cestovní ruch sílil také díky rozvoji obchodu, protože mnoho lidí cestovalo služebně. Nově začal vznikat typ pohostinských domů, ve kterém byla hostům kromě stravování a noclehu nabízena také možnost zábavy. Začínají také vznikat první omezení a opatření (stanovení zavírací doby, zákaz čepování vína v určitých dnech).

V Římské říši postupně zlepšovali cestovní ruch díky stavbě silnic a zavedením pošty. U silnic zakládal stát občerstvovací a ubytovací stanice, které byly určeny výhradně pro úředníky. Vybaveny byly pokoji pro hosty, jídelnou, koupelnou a stájemi pro zvířata. Vznikaly také hostince pro měšťany a kupce, ale i hotelové domy s vysokou úrovní služeb. Cestovní ruch rozšířily pobyty majetných Římanů u moře. Řím vzkvétal a ve městech se rozvíjelo i pohostinství. Budovaly se hostince pro normální lid, přepychové „restaurační“ domy pro bohaté s koupelnami, prodejny s vínem, u kterých byly i výčepy. Používalo bylo porcelánu a skla z Orientu. Kromě lžic a nožů se začaly používat také ubrousky a párátko z husích brků a tím se zvyšovala úroveň stolničení. Brzy se zavádí daň z pohostinských služeb, zákazy hazardních her a zákony proti opilství.

Středověk přibrzdil vývoj pohostinství, obzvláště na venkově mělo středověké pohostinství velice špatnou úroveň. Kvůli nevolnictví bylo chudým lidem značně omezeno cestovat, mohli cestovat pouze z náboženských důvodů, proto církve zajišťovala v kláštřích noclehárny se stravováním. Časem vznikala síť středověkých hostinců, i když je tehdy mocná církev brala jako nečisté místo, kde dochází ke krádežím, podvodům a smilstvu. V pohostinstvích bylo stanoveno přesné placení daní, zavírací doba, musel se dodržovat předepsaný pořádek, kvalita nabízených jídel, cen, měř a vah. Normy byly hlídány a jejich porušení trestáno. K velkému rozvoji pohostinství došlo ke konci středověku a to hlavně v podnicích pro šlechtu. V 15. století se začínají používat ubrusy, od 17. století se k jídlu

příkládají příbory. Nápoje se začnou podávat ve skleněných nádobách, používají se také porcelánové mísy. Jídlo vaří školení kuchaři a hosty obsluhují vyučení číšníci.

Období novověku přineslo mohutný rozvoj průmyslu, jelikož padlo nevolnictví, rozšířilo se cestování a venkovský lid se stěhoval za prací co měst. Potřeba zábavy a společenského styku, touha po poznání a dostatek peněz vedlo ke zřízení restaurací nového typu – bary, herny, cukrárny, kavárny, výletní restaurace. Rozvíjí se také obsluha v dopravních prostředcích, ze začátku hlavně na lodích a ve vlacích, posléze také v letadlech.

2.2.1 Historie české gastronomie

Počátky české kuchyně sahají do dob formování našeho národa. Člověk tehdy již plně využíval všechny domácí surovinové zdroje, které mohl získat ze zemědělství, chovu dobytka, lovu anebo také díky obchodu. Důležitý pro staročeskou kuchyni byl chléb, který představoval základní složku potravy a zdá se, že naši předkové ke stolu bez chleba vůbec nezasedali. Ve staročeské kuchyni bylo hned několik druhů chleba, např. pohankový, jáhelný, žemlový, žitný a z prosa. Mezi další pilíře patřily luštěniny a kaše, oblíbené bylo také ovoce.

Samostatnou kapitolou je maso. Jedlo se tak jako dnes vepřové, hovězí, zvěřina, drůbež i ryby. Maso se peklo, vařilo a také udilo, výjimkou nebyly jitrnice, klobásy či jelita. Přidávala se k němu zelenina listová nebo kořenová.

První psané recepty na přípravu jídel se začaly objevovat v 15. století. Celé 16. století je považováno v české kuchyni za období „rozmařilosti“. Do svébytné české kuchyně vstupují další jídla, například italská, francouzská, anglická i španělská. V této době se tisknou také první kuchařské knihy. Jsou v nich rady jak používat olivy, fíky a zámořské koření. Uplatňuje se také pepř, skořice nebo pomerančová kůra. První dochovanou tištěnou kuchařskou knihou je kniha tiskaře Severina a obsahuje 400 receptů. V 17. Století se začíná podstatně projevovat rozdíl mezi kuchyní v zámku a podzámčí. Chudší lidé na venkově jedí především rostlinnou stravu, maso jen při výjimečných událostech, oproti tomu šlechta napodobuje zvyklosti zahraničních kuchyní. Pokrmy se berou jako lahůdky, na jídelníček přibylo telecí maso a paštiky. Ty se připravovaly z masa tetřevů, kachen, holubů, drobného ptactva. Začíná se jíst sladké pochoutky, například dorty nebo čokoláda, pekly se buchty a bábovky. Dostává se k nám také vyhlášený knedlík. Dnešní kynutý knedlík byl zřejmě původem tyrolských horalů, odkud ho převzala naše kuchyně. Postupem času se stal národním jídlem.

Na počátku 20. století se česká kuchyně zjednodušuje a sjednocuje. Začínají se prosazovat zásady racionální výživy, která je v zájmu etickém i zdravotním, speciality jiných národů se stávají čím dál více populární, tisknou se první mezinárodní kuchařské knihy. Charakteristika dnešní české kuchyně je typicky středoevropská, vyznačuje se typicky českými prvky, jako jsou například houskové nebo ovocné knedlíky, koláče a buchty s poměrně širokým repertoárem svátečních jídel. Mezi tradiční nápoje patří pivo, kvalitní víno, moravská slivovice a karlovarská becherovka.

2.2.2 Historie piva v České republice

Na území dnešní české republiky vařili pivo už Keltové, ale první chmelení piva se připisuje Slovanům. Nejstarším dochovaným dokladem o vaření piva je nadační listina krále Vratislava II. z roku 1088. V ranném středověku ale nebylo vaření piva jen výsadou klášterů, každý měšťan měl právo pivo vařit. Toto právo přiznával v královských městech král, v poddanských městech vrchnost. Existovalo tzv. mílové právo, které zakazovalo od 10 kilometrů dovážet do měst cizí pivo. Původně si měl každý vařit pivo sám, ale poté nastala koncentrace piva do městských pivovarů a vzniklo nové řemeslo – sladovník, později pivovarník. Svatováclavská smlouva z roku 1517 Ludvíka Jagellonského určovala pravidla pro výrobu piva a ty platily až do roku 1869. Od té doby mohl založit pivovar každý bez ohledu na stav.

V době, kdy se změnila technologie vaření piva z původně svrchně kvašeného na spodně kvašené podle bavorského vzoru, nastalo uvolnění situace. Končí se s řemeslnou výrobou piva, kterou přivedl k dokonalosti slavný český sládek. Surovinou pro výrobu piva nebyla na konci 18. století pšenice, ale především ječmen a český chmel. Důležitým počinem bylo otevření městského pivovaru v Plzni, ve kterém bavorský sládek Groll vytvořil prototyp dnešního světlého ležáku, který se stal dominantním typem nejen u nás ale po celém světě. Vývoj českého piva zastavily až dvě světové války a následný komunismus.

2.3 České názvy v pohostinství

Hospoda, hostinec, pohostinství, šenk, krčma, knajpa, putyka, restaurace je mnoho podobných slov, pod kterými si ale představíme oblíbené zařízení mnohých Čechů. Ačkoliv tyto výrazy různě znějí, znamenají stále totéž místo, kam chodíme s kamarády, přáteli, spolupracovníky nebo i klidně sami za dobrým jídlem a pitím. Asi nejčastěji používaným slovem pro tyhle zařízení je typicky české slovo – hospoda. V české historii bylo slovo

„hospoda“ pojmenováním pro pána nebo paní domu nebo domácnost. Základ má nejspíše ve staročeském oslovení – „gospodja“, které může znamenat dnešní „pane“.

Dalším velice častým termínem pro označení podobných zařízení se používá slovo – hostinec. Hostinec znamenal místo, kde se poskytoval hostům placený nocleh. Cizinci zde mohli přespat, byly zde také stáje pro koně a místo pro vozy. Krčma byla určena pouze pro uhašení žízně a pro stravování. Restaurace je původem latinské slovo, které znamená uvedení do původního stavu, nicméně dnes ho známe především jako místo, kde se můžeme najíst a napít. Pojem „dýško“ neboli spisovně spropitné, je zkrácený tvar slova diškrece se stejným významem. Z překladu můžeme poznat, že „diškrece“ byla dříve odměna za mlčenlivost či diskrétnost.

2.4 Kategorie hostinských zařízení

Hostinská zařízení se dělí podle druhu do kategorií a zařazují se do nich jejich činnosti dle převažujícího charakteru.

Základní rozdělení hostinských zařízení restauračního typu do kategorií dle statistické metodiky EÚ je následující (HACCP¹, 2009):

- 1) restaurace – pro tuto kategorii je dominantní prodej pokrmů s možností zakoupení nápojů a možností různých druhů společenské zábavy. Jedná se zejména o následující provozovny:
 - a) restaurace,
 - b) samoobslužné restaurace (jidelny),
 - c) rychlé občerstvení, ryby, hranolky,
 - d) železniční jídelní vozy a jiná zařízení pro přepravu cestujících,

¹ HACCP je systém preventivních opatření (kritických kontrolních bodů) sloužících k zajištění zdravotní nezávislosti potravin a pokrmů během všech činností související s jejich výrobou např. zpracováním, skladováním, manipulací, přepravou a prodejem konečnému spotřebiteli. Spočívá spíše v předjímání a prevenci biologických, chemických a fyzikálních rizik než v kontrole hotových výrobků.

2) bary – pro tuto kategorii hostinských provozoven je dominantní prodej nápojů s možností různých druhů společenské zábavy, je možno také prodávat výrobky studené kuchyně, cukrářské výrobky, podle místních podmínek teplé jídla, zejména minutkového typu. Jedná se hlavně o následující druhy provozoven:

- a) bary,
- b) noční kluby,
- c) pivnice,
- d) vinárny,
- e) kavárny, espressa.

Další členění podle statistické metodiky na kantýny a cateringové služby se netýká hostinských zařízení restauračního typu, jedná se o prodej nápojů a pokrmů za upravené ceny zejména ve školních a závodních jídelnách, menzách apod. a dále o výrobu a přípravu pokrmů v centrálních výrobnách a jejich dodávek na bankety, společenské události.

U jednotlivých kategorií lze používat sezónní a příležitostná odbytová střediska, která jsou součástí provozovny (terasy, atria, zahrady, salóanky, sály atd.).

Všechny hostinské provozovny s výjimkou kategorií občerstvení a kiosky mají pro hosty WC, které je oddělené pro jednotlivá pohlaví.

2.4.1 Restaurace

Charakteristika jednotlivých kategorií hostinských provozoven restaurace (HACCP, 2009):

- a) restaurace – je hostinské zařízení, které zajišťuje stravovací služby se širokým sortimentem jídel základního stravování,
- b) pohostinství – modifikovaný typ restaurace, který zajišťuje základní i doplňkové stravování,
- c) jídelní restaurační vozy a jiná zařízení pro přepravu osob – zprostředkovávají základní i doplňkové stravování ve veřejných dopravních prostředcích,
- d) motorest – je to restaurace, která je budovaná u silnice nebo dálnice s velkou kapacitou pro parkování motorových vozidel a poskytují služby především motoristům,

- e) samoobslužná restaurace (kafetérie) – hostinské zařízení, které zajišťuje základní a doplňkové stravování, zákazníci se obsluhují sami,
- f) bufet – hostinské zařízení zabezpečující občerstvení, případně i stravovací služby samoobslužným způsobem. Podle hlavního předmětu prodeje lze bufet specializovat (např. mléčný bufet, rybí bufet),
- g) bistro – anglická forma bufetu. Podobně jsou charakterizována i hostinská zařízení typu „fast food outlets“ jako např. Burger King, která však podávají pokrmy a nápoje především v nevratných obalech
- h) občerstvení, kiosky – hostinské zařízení, ve kterém se poskytuje občerstvení. Zřizuje se obvykle jako sezónní zařízení často bez odbytové plochy. Občerstvení může být zřízeno jako doplňující část provozovny nebo střediska (prodejní okno), případně jako pochůzkový prodej.

2.4.2 Bary

Charakteristika jednotlivých kategorií hostinských provozoven bary (HACCP, 2009):

- a) Denní bar – hostinské zařízení, jehož hlavním vybavením je barový pult. Poskytuje zákazníkům občerstvení, někdy i podle zaměření stravovací služby. Může se specializovat podle hlavního předmětu prodeje např.: Gril bar (grilované pokrmy), pizzerie (pizza), Snack bar (výrobky studené kuchyně), Aperitiv bar (různě připravované nápoje, výrobky studené kuchyně), Lobby bar (součástí hotelu, nabízí různě připravované teplé i studené nápoje),
- b) noční bar, noční klub, varieté, dancing – noční zábavná hostinská zařízení, poskytují zákazníkům pokrmy a nápoje. Dominantu tvoří barový pult a taneční parket,
- c) vinárna – Hostinské zařízení, které se specializuje především na podávání a prodej vína. Může podávat i teplé a studené pokrmy,
- d) kavárna – hostinské zařízení, které se zaměřuje především na obslužení zákazníka teplými nápoji, cukrářskými výrobky, studenou kuchyní a podle podmínek i teplými pokrmy. Zařízení a vybavení je přizpůsobeno delšímu pobytu hostů (křesla, boxy, stylový nábytek, společenské hry, tisk). Podle svého poslání mohou být kavárny specializovány (taneční, koncertní) nebo kombinovány (kavárna – cukrárna),

- e) espresso – obslužné zařízení, ve kterém se prodávají teplé nápoje, především káva, cukrářské výrobky a výrobky studené kuchyně. Dominantou je přístroj na výrobu kávy typu espresso,
- f) hostinec – hostinské zařízení, prodává hlavně piva a jídla, která doplňují jeho konzumaci,
- g) pivnice – obslužné hostinské zařízení, prodává převážně pivo a jídla vhodná k jeho konzumaci,
- h) výčep piva – hostinské zařízení, které se věnuje prodeji piva a ostatních nápojů, především do přinesených nádob („přes ulici“). Může být i součástí provozovny jiné kategorie.

2.5 Kategorie ubytovacích zařízení

Ubytovací zařízení je to, které pravidelně (nebo nepravidelně) poskytuje přechodné ubytování.

Ubytovací zařízení se zařazují do kategorií podle druhů a podle převažujícího vybavení a úrovně poskytovaných služeb do tříd. Třídy se označují hvězdičkami, u hotelů a penzionů garní též s označením „garní“. Ubytovací zařízení jsou členěna (HACCP, 2009):

- a) hromadná ubytovací zařízení,
- b) individuální ubytování (mimo hromadná ubytovací zařízení).

Další specifikace se týká hromadných ubytovacích zařízení rozdělených dle kategorizace WTO (Světové organizace turismu) do kategorie:

- a) hotely a obdobná zařízení (s možností stravování) – hotel, hotel garní, motel, hotel, penzión,
- b) jiná hromadná ubytovací zařízení – kemp, chatová osada, turistická ubytovna.

2.6 Pohostinství jako součást cestovního ruchu

Cestovní ruch patří k nejdůležitějším odvětvím národního hospodářství ČR, patří do sektoru služeb a je také jedním z nejdůležitějších odvětví v celé Evropské Unii.

Ministerstvo pro místní rozvoj se snaží v tomto odvětví vytvořit a udržet odpovídající podmínky pro jeho udržitelný rozvoj vzhledem k jeho významu a jeho dopadu na trh práce, malé a střední podnikání, obchod, kulturu, životní prostředí. V letech 2010 – 2013 se zaměřilo

Ministerstvo pro místní rozvoj prostřednictvím realizace systémového finančního nástroje v podobě **Národního programu podpory cestovního ruchu** na rozvíjející se trend ve světě a filozofii podpory cestovního ruchu a cestovního ruchu pro všechny.

2.6.1 Funkce a význam pohostinství v cestovním ruchu

V oblasti cestovního ruchu má pohostinství velice podstatné postavení, neboť stravovací a ubytovací služby představují jeden z hlavních pilířů tohoto mnohostranného odvětví, jelikož poskytování těchto služeb uspokojuje důležité lidské potřeby a míra jejich kvality ovlivňuje účastníky cestovního ruchu a jejich spokojenost. Široká nabídka takových služeb, které budou vyhovovat požadavkům na kvalitu v požadované struktuře, je tedy důležitým předpokladem pro další rozvoj cestovního ruchu.

Veřejné stravování plní několik důležitých funkcí. Základní funkci představuje zajištění výživy. Tato funkce je zprostředkovávána podáváním jídla během dne. Další doplňková funkce je poskytnutí občerstvení. Poslední funkce je zajistit zábavu a různé společenské aktivity, tím je myšlen pronájem sálů, salónek, instalace hracích automatů, bowlingu, velkoplošných obrazovek, hudební a programové provozy. Tato funkce slouží hlavně k odlišení od konkurence a k udržení zákazníka nebo prodloužení jeho doby pobytu v provozovně, což by mělo vést ke zvýšené míře konzumace. Z těchto funkcí vyplývá, že lidé navštěvují restaurace a další typy gastronomických zařízení z nejrůznějších důvodů a snaží se přitom uspokojit větší či menší rozsah potřeb. Pro některé hosty je důležité pouze uspokojit potřebu jídla a pití, zatímco ostatní hledají rozptýlení nebo komunikační prostředí, hosté drahých podniků očekávají gastronomické zážitky (scénickou gastronomii). (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008)

V případě ubytovacích zařízení, respektive ubytovacích služeb, je jejich základní funkcí, jak je již z názvu patrné, umožnění přechodného ubytování mimo místo trvalého bydliště. Ovšem také ubytovací služby bývají většinou spojeny s celou řadou dalších služeb, ať už se jedná o stravovací služby nebo doplňkové služby, jako můžou být směnářské služby, poskytování informací, možnosti sportovního a kulturního vyžití, kadeřník, čistírna, zajištění letenek a další. Rozsah a kvalita těchto služeb bývá rozdílný podle kategorie ubytovacího zařízení. Z toho vyplývá velké množství doplňkových funkcí, které ubytovací zařízení také plní. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2008)

Skutečnost, že hosté patří do různých sociálních skupin a mají tedy rozdílné finanční zázemí, znamená, že se v pohostinství velice liší požadavky na kvalitu a rozsah služeb.

2.6.2 Sektorová rada pro pohostinství, gastronomii a cestovní ruch

Sektorové rady jsou tvořeny zaměstnavateli a úkolem každé sektorové rady je průběžně zaznamenávat nejnovější potřeby trhu práce a zaznamenané skutečnosti přenášet do systémů NSP a NSK². Tyhle systémy vznikly jako ucelené systémy, které sledují vývoj, klasifikují jednotlivá povolání a tyto informace prezentují dál všem zúčastněným. Do jejich tvorby je zapojena řada zaměstnavatelů, účastní se jich buď jako členové sektorových rad nebo jako autorizované osoby, které přezkušují zájemce o kvalifikaci, nebo jako utvrzovatelé, kteří posuzují obsah povolání a popsanych kvalifikací.

Sektorová rada pro pohostinství, gastronomii a cestovní ruch pracuje na používání obou soustav od roku 2010, kdy byla založena a má momentálně osm členů. Pro úspěšné splnění naplánovaných prací vytvořila tyto pracovní skupiny – asistenční služby v cestovním ruchu, horské služby, hotelnictví, cestovní kanceláře, turistická informační centra, příprava pokrmů.

Práce sektorové rady začíná nejčastěji aktuálním popisem povolání na trhu práce. Za pomoci dalších expertů zapojených do pracovních skupin sektorová rada rozebere, co dělají a jaké pravomoci mají kvalifikovaní zaměstnanci v dané profesi a oboru, jak vypadá daná profese v českých firmách a nejnovější době. Dokončením práce sektorové rady je nalezení nejproblémovější oblasti na trhu práce – například nedostatek kvalifikací v příštích letech. Zaměstnavatelé používají podklady od nezávislých průzkumníků a poté spolupracují s dalšími institucemi na zlepšení – se školami, ministerstvy. Snaží se sjednotit vzájemné aktivity tak, aby vedly k co nejrychlejšímu a nejjednoduššímu řešení daného problému.

2.7 Tržby v ubytování, stravování a pohostinství

Ve 4. čtvrtletí sezónně očištěné tržby ve službách reálně mezi čtvrtletně klesly o 1,6 %. Meziročně po očištění o vliv pracovních dní se snížily o 2,5 %, bez očištění o 2,3 %. Na celkový vývoj měl největší vliv pokles tržeb v profesních, vědeckých a technických činnostech. Za celý rok 2012 se tržby ve službách meziročně snížily o 0,6 %. (Český statistický úřad, < <http://www.czso.cz/csu/csu.nsf/informace/cslu020713.doc>>, 2013)

² NSP – národní soustava povolání, NSK – národní soustava kvalifikací

Meziroční pokles sezónně neočištěných tržeb byl v ubytování, stravování a pohostinství o 2,9 %. Pokles byl zapříčiněn především vývojem ve stravování a pohostinství, kde byl zaznamenán pokles tržeb o 6,6 %. Naopak v ubytování pokračoval růst tržeb, který začal ve 3. čtvrtletí roku 2010, tentokrát o 3,7 %. (CZSO³, 2013)

Vývoj v roce 2012 - tržby za celou sekci ubytování, stravování a pohostinství klesly o 2,2 %, vývoj uvnitř sekce byl však zcela odlišný. Zatímco v ubytování se tržbám dařilo a rostly kromě června po celý rok 2012 a celkově se zvýšily o 4,7 %, tak ve stravování a pohostinství se tržby propadly o 6,2 %. Dlouhodobý pokles tržeb ve stravování a pohostinství začal již v roce 2008 a od té doby, až na dvě výjimky (leden a duben 2011) přetrval až do konce roku 2012. (CZSO, 2013)

2.7.1 Tržby v ubytování, stravování a návštěvnosti hotelů v listopadu 2012

Údaje o tržbách v sekcích ubytování, stravování a pohostinství (CZ NACE 55+56⁴) a o návštěvnosti hotelů podle ČSÚ. V návaznosti na předchozí měsíce pokračoval v listopadu nominální i reálný růst tržeb v v ubytování (CZ NACE 55), ale ve stravování byl naopak další propad tržeb, zaznamenaný již v předchozích obdobích. Tabulka č. 2.1 zobrazuje přehled tržeb v ubytování, stravování a pohostinství za roky 2009 – 2012.

Tab. 2.1 Přehled tržeb za rok 2009 – 2012 v ubytování, stravování a pohostinství

Vývoj tržeb v ubytování, stravování a pohostinství (NACE 55+56)							
Období (meziroční indexy z běžných a stálých cen)		Ubytování a stravování CZ NACE 55+56		Hotely, Kempy a jina ubytovací zařízení CZ NACE 55		Restaurace, výčepy a bary CZ NACE 56	
		b. c.	s. c.	b. c.	s. c.	b. c.	s. c.
2009	rok	90,4	89,1	86,4	87,1	92,3	90,1
2010	rok	96,7	95,8	97,5	100,8	96,4	93,3
2011	rok	100,9	100,1	103,4	105	99,9	97,5
2012	I. čtvrtletí	101,7	102,2	107,9	110,6	99,5	95,4
	II. čtvrtletí	98,7	97,1	99,4	101,8	98,3	94,2
	I. pololetí	100	98,5	102,7	105,3	98,9	94,8
	III. čtvrtletí	100	98,5	102,5	104,8	95,9	92,3
	I. - III. čtvrtletí	99,3	98	102,6	105,1	97,8	93,9
	říjen	98,9	97,9	100,5	102,7	98,1	94,8
	listopad	98,8	97,5	102	104,2	97,6	94,4
	říjen - listopad	99,2	98	102,3	104,8	97,8	94

³ CZSO – český statistický úřad

⁴ CZ NACE – klasifikace ekonomických činností dle Českého statistického úřadu

3 Charakteristika podnikání v pohostinství u vybrané společnosti

Charakteristika společnosti s ručením omezeným:

„Společnost s ručením omezeným (s.r.o. nebo spol. s r. o.) je definována v ustanoveních § 105 až § 153 OBZ. Společností s ručením omezeným je kapitálová obchodní společnost, jejíž základní kapitál je tvořen vklady společníků. Společnost odpovídá za své závazky celým svým majetkem, společníci ručí společně a nerozdílně za závazky společnosti do výše souhrnu nesplacených částí vkladů všech společníků podle stavu zápisu v obchodním rejstříku. Společnost může být založena jedinou osobou a může mít nejvíce 50 společníků. Výše základního kapitálu společnosti musí činit alespoň 200 000 Kč, výše vkladu jednoho společníka alespoň 20 000 Kč. Nejvyšším orgánem společnosti je valná hromada, statutárním orgánem společnosti je jeden nebo více jednatelů, stanoví-li to společenská smlouva, zřizuje se dozorčí rada.“ (Bulla a kol., 2012, s. 364)

Zdanění společnosti – společnost podává daňové přiznání k dani z příjmu právnických osob. Výsledek hospodaření společnosti je hrubý účetní zisk, popřípadě účetní ztráta a po neúčetní úpravě dle podmínek stanovených v ZDP se z nich určí základ daně z příjmu právnických osob a pak i samotná daň z příjmu. (Bulla a kol., 2012)

Rozdělení zisku – společníci se podílejí na zisku, který určí valná hromada k rozdělení mezi společníky, podle svých obchodních podílů, nestanoví-li společenská smlouva jinak. Společnost s ručením omezeným má při rozdělování zisku ze zákona povinnost přidělu do rezervního fondu až do dosažení výše rezervního fondu, kterou stanovuje společenská smlouva nebo stanovy, nejméně však do výše 10 % základního kapitálu. Podíly na zisku je možné vyplácet teprve ze zbylého zisku, ty se tedy vyplácí z čistého zisku společnosti po zdanění. (Bulla a kol., 2012)

3.1 Vybraná restaurace – Restaurace „U Vychopňů“

Hotel a restaurace „U Vychopňů“ se nachází v údolí zvaném Jassenice, na okraji města Vsetín. První zmínky o restauraci sahají až do roku 1884, kdy zdejší mlýn a pilu koupil pan Jan Vychopeň a k těmto dvěma podnikům obdržel také povolení k provozování hostinské činnosti. Z počátku se v podniku daly zakoupit pouze nápoje a sloužil tedy jenom jako

restaurace, s postupem času se ale nabídka rozšířila také o stravovací služby. V devadesátých letech díky rekonstrukci celého objektu doplnily restaurační služby i hotelové služby.

Restaurační část je v současné době rozdělena do dvou místností – jídelní a pivnicové. Pivnice je vybudována v klasickém valašském stylu. Nezapomenutelnou atmosféru klidu a pohody navozuje, především v zimních měsících, otevřený krb, který je dominantou celé pivnice. Dekorativní funkci interiéru zastávají předměty z časů starého Valašska a dokazují zručnost a dovednost zdejších předků. Do pivnice se vejde 50 osob a doporučuje se využít především pro posezení s přáteli a kamarády. Pro konání různých rodinných setkání a oslav nebo firemních akcí je nejlepší využít nabídky jídelní místnosti, kde se může sestavit slavnostní tabule až pro 52 osob. V případě různých oslav nebo svatebních hostin slouží potom jako taneční parket pivnice. V přízemí a podkroví objektu se nachází hotelové pokoje. V nabídce jsou pokoje se standardním, ale také s nadstandardním vybavením (krb, vířivka).

K hotelovému sortimentu patří také dva tenisové kurty a jedno hřiště na petang. V zimě je možné využít možností lyžování a různých aktivit v blízkých lyžařských střediscích, ať už přímo ve Vsetíně anebo v nedalekých Velkých Karlovicích, Karolínce, Novém Hrozenkově atd. Při pěkném počasí je určitě příjemná turistika v okolí hotelu, nebo cyklistické výlety po vyznačených trasách. Samozřejmostí je úschovna kol a lyží mimo hotelové pokoje. Součástí hotelu a restaurace je také venkovní zahrada, na které můžete strávit příjemné letní odpočinkové nebo sportovní odpoledne, nebo ke konání oslav během letních měsíců. Zahrada se dělí na sportovní část (již zmíněné tenisové kurty) a na oddechovou část, jejíž dominantou je krytá stylová „bašta“, ke které patří především otevřený krb. Na zahradě si přijdou na své také děti, protože na ní můžeme najít travnaté dětské hřiště, složené z dětských houpaček prolézaček a skluzavek.

3.3 Daně v pohostinství

„Plátce daně je osoba, která skutečně platí daň do státního rozpočtu, tj. kdo odvádí daň státu. (Bulla a kol., 2012, s. 293)

„Poplatník daně je osoba, která snižuje prostředky v držení.“ (Bulla a kol., 2012, s. 293)

Soustava daní v české republice se dělí:

- 1) Přímé daně – počítají se přímo z důchodu právnických nebo fyzických osob. Od příjmů, které podléhají dani z příjmu, odečteme výdaje vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmu a daně z majetku. Podnik je jednak plátcem a jednak poplatníkem daně. Přímé daně se dělí:
 - a) daně z příjmů (ZDP) – daně z příjmů se dělí na daň z příjmů fyzických a právnických osob,
 - b) daně majetkové – poplatník musí odvést daň, i když vykáže ve zdaňovacím období ztrátu, odvádí se nezávisle na důchodu. Do majetkových daní patří daň z nemovitosti, daň dědická, daň darovací, daň z převodu nemovitosti a daň silniční,
- 2) Nepřímé daně – zatěžují důchod fyzické nebo právnické osoby nepřímo, daně se vyskytují především u prodeje zboží nebo u poskytnutí služeb. Dělí se:
 - a) daně univerzální – daň z přidané hodnoty (ZDPH),
 - b) daně selektivní – daň spotřební a energetické daně.

Daně se účtují v účtové skupině 34 – zúčtování daní a dotací. V téhle účtové skupině nalezneme zejména účty, na kterých se zachycují vztahy účetní jednotky k finančnímu orgánu, ke kterým má účetní jednotka daňovou povinnost jako poplatník nebo plátec daně. Patří zde účty 341 – daň z příjmů, 342 – ostatní přímé daně, 343 – daň z přidané hodnoty, 345 – ostatní daně a poplatky, 346 – dotace ze státního rozpočtu, 347 – ostatní dotace. (Bulla a kol., 2012)

3.3.1 Daň z příjmů právnických osob

Pro zachycení daně z příjmů je určen účet 341 a účtuje se na něm daň z příjmů z pohledu poplatníka daně. Zaplacené zálohy na daň účtujeme ve prospěch na vrub účtu, při uzavírání účetních knih se vyúčtuje závazek účetní jednotky k finančnímu úřadu za zdaňovací období podle daňového přiznání ve prospěch účtu 341 a zároveň na vrub účtu 591 – daň z příjmů z běžné činnosti – splatná nebo na vrub účtu 593 – daň z příjmů z mimořádné činnosti – splatná. Daní z příjmů se zdaňuje hospodářský výsledek účetní jednotky. Ve prospěch účtu 341 se účtuje také daňový doměrek za minulá zdaňovací období, který může být zjištěn daňovou kontrolou, nebo nesprávností, kterou si sama účetní jednotka zjistí až po odevzdání daňového přiznání a s tím souvisí i penále, jehož výši stanoví příslušný správce

daně platebním výměrem. Daňové doměrky se zachycují na účtu 595 – dodatečné odvody daně z příjmů, penále potom na účtu 545 – ostatní pokuty a penále. (Bulla a kol., 2012)

Postup výpočtu splatné daňové povinnosti u právnických osob:

- 1) z účetnictví se zjistí výsledky hospodaření za provozní, finanční a mimořádnou činnost. Součtem provozní a finanční činnosti se vytvoří výsledek hospodaření za běžnou činnost,
- 2) vypočítáme základ daně – výsledek hospodaření se upraví o položky nákladů a výnosů, které jsou součástí účetnictví, ale nejsou součástí základu daně. Dále se základ daně může upravit v souladu se zákonem o odčitatelné položky (daňová ztráta z minulých let, náklady na realizaci projektů výzkumu a vývoje, dary). Výsledný základ daně se zaokrouhlí na tisíce korun dolů.
- 3) Z upraveného daňového základu se vypočte daň pomocí procentní sazby za daný rok. V roce 2013 je sazba daně 19%. Následně se od vypočítané daně odečtou slevy na dani (např. na poplatníka)
- 4) Splatná daň se zaúčtuje na vrub účtu 591 – daň z příjmů z běžné činnosti splatná, popř. 593 – daň z příjmů z mimořádné činnosti a ve prospěch účtu 341 – daň z příjmů.

3.3.2 Daň z přidané hodnoty

DPH je nepřímou daní univerzálního typu, která se vztahuje na konečného spotřebitele a až na přesně určené výjimky se vybírá v cenách všeho zboží, služeb apod. Odvádí ji účetní jednotka (fyzická nebo právnická osoba), která prodává výrobky a služby za které se DPH odvádí. Přidanou hodnotou se rozumí nově vytvořená hodnota v činnosti, která je předmětem daně. Na každém stupni se zdaňuje hodnota, která byla ve vztahu k danému výkonu přidána oproti předchozímu stupni. Postup při zdaňování DPH zaručuje, aby konečný výkon byl DPH zatížen pouze jednou. Nárok na odpočet účtujeme na vrub účtu 343 – DPH u přijatých zdanitelných plnění a ve prospěch účtu účtujeme povinnost přiznat daň za uskutečněná zdanitelná plnění. (Bulla a kol., 2012)

„Daňovými subjekty podle zákona o DPH jsou osoby (Ledvinková, 2012, s. 25):

- *povinné k dani (§ 5),*
- *identifikované k dani (§ 96),*
- *evidované k dani (§ 88),*
- *kteřé zákon nepovažuje za osoby povinné k dani (§ 5 odst. 3).“*

Jestliže osoba povinná dani má sídlo v tuzemsku a nepřekročí za 12 po sobě jdoucích kalendářních měsíců obrát 1 mil. Kč, je osvobozena od DPH, ale může se stát povinně plátcem DPH nebo osobou identifikovanou k dani.

Plátcem daně je podle § 94 ZDPH osoba povinná k dani. Důvody, které vedou k registraci k DPH, mohou být překročení obrátu 1 mil. Kč za 12 bezprostředně po sobě jdoucích kalendářních měsíců, uzavření smlouvy o sdružení s plátcem daně, koupě podniku nebo jeho části od plátce daně, nákup zboží z Evropské unie za částku převyšující 326 000 Kč bez daně v běžném kalendářním roce atd. Osoba, která překročila obrát, se musí zaregistrovat do 15 dnů po skončení měsíce, ve kterém k překročení obrátu došlo.

Předmětem DPH je dodání zboží, převod nemovitosti, přechod nemovitosti v dražbě za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v ČR, poskytnutí služby za úplatu osobou povinnou k dani v rámci uskutečňování ekonomické činnosti s místem plnění v ČR, nákup zboží z jiného státu EU za úplatu uskutečněné v ČR osobou povinnou k dani, dovoz zboží s místem plnění v tuzemsku. Základní sazba DPH je ve výši 20 % a snížená sazba DPH ve výši 14 %. (Bulla a kol., 2012)

3.3.3 Spotřební daně

Spotřební daně patří do daní nepřímých, ale na rozdíl od daně z přidané hodnoty jsou to daně jednorázové (v cestě od výrobce ke konečnému spotřebiteli se vybírají jenom jednou) a příznačné pro ně je i použití stálé sazby daně. V současnosti daňový systém České republiky zahrnuje daně z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů a daň z tabákových výrobků. (Bulla a kol., 2012)

Spotřební daně se zachycují na účtu 345 – ostatní daně a poplatky. Plátcem daně jsou všechny právnické a fyzické osoby, které provozují daňový sklad, vyrábí nebo přijímají výrobky, které jsou předmětem daně. Zdaňovacím obdobím pro vybrané výrobky je kalendářní měsíc, s výjimkou dovážených výrobků. Ve prospěch účtu 345 se účtuje daňová povinnost účetní jednotky podle daňových dokladů vůči finančnímu úřadu se souvztažným zaúčtováním na vrub účtu pohledávek, zásob nebo nákladů. Na vrub účtu 345 se zachycuje odvod daně, zálohy na daň nebo úhrada daňové povinnosti a zároveň se účtuje ve prospěch účtu 221 – bankovní účty.

3.3.4 Daňové problémy v pohostinství

Veliký rozmach služeb, především v hostinské činnosti, který proběhl od konce 90 let, znamenal, že mnozí podnikatelé se do této činnosti vrhli bez velkých účetních a daňových znalostí. Vycházeli přitom ze skutečnosti, že většina z nich není povinna vést podvojně účetnictví. Do roku 2003 stačilo, aby vedli účetnictví jednoduché a od roku 2004 dokonce jen tzv. daňovou evidenci v souladu s § 7b zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Avšak z hlediska správného stanovení základu daně je potřebné uplatňovat na jednotlivé obchodní transakce správně jednotlivá ustanovení ZDP, nestačí je pouze evidovat. (Kořínek, 2005)

Podle Kořínka (2005) jsou nejčastější chyby, kterých se daňové subjekty podnikající v pohostinství při stanovení základu daně dopouštějí, a daňové problémy, se kterými se mohou tyto subjekty setkat následující:

- 1) daňové příjmy – ze zkušenosti lze říci, že problém není v evidenci příjmů, které jsou placeny přes účet. Problém je s evidencí příjmů, které jsou placené v hotovosti, protože někteří poplatníci kumulují příjmy za delší časové období (měsíčně nebo čtvrtletně). Tato evidence příjmů nemusí budít důvěru u správce daně, a pokud má poplatník nízký základ daně nebo dokonce daňovou ztrátu, tak ho můžou pracovníci správce daně podrobněji kontrolovat. Z tohoto důvodu se doporučuje vést v co nejpružnější podobě denní evidence příjmů,
- 2) daňové výdaje:
 - a) za výdaj vynaložený na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů nelze pro daňové účely uznat výdaj na osobní potřebu poplatníka. V této souvislosti je potřeba připomenout především používání osobního automobilu pro účely podnikání, kdy poplatník daně zapomíná zaznamenávat pečlivě jednotlivé jízdy. Tento záznam o služební cestě by měl obsahovat především účel a cíl jízdy, informace o tom s kým poplatník jednal a ujeté kilometry. Poplatníkovi může být zvýšen základ daně o neprokázané výdaje, pokud nebude schopen tyto výdaje daňově prokázat,
 - b) mezi daňově uznatelné výdaje mohou patřit také výdaje na propagační a reklamní předměty. Podmínkou je, že tyto předměty musí být opatřeny obchodní firmou nebo ochrannou známkou poskytovatele tohoto předmětu, nebo názvem propagovaného zboží či služby. Další podmínkou je, že hodnota

propagačního předmětu nesmí přesáhnout 500 Kč. Dar nesmí být předmětem spotřební daně,

- c) daňově uznatelné nejsou ani výdaje na opravu nehmotného movitého majetku bez souhlasu majitele (§ 28 odst. 3 ZDP),

3.4 Zásoby v pohostinství

„Zásoby představují majetek, tj. aktiva podniku, mají charakter movitých věcí. Zásoby se řadí mezi oběžná aktiva, která mají být držena v podniku krátkodobě. Krátkým obdobím se přitom rozumí maximálně dvanáct měsíců. Zásoby vážou část kapitálu, ať vlastního nebo cizího. Výše podílu zásob na celkovém rozsahu majetku je závislá na druhu činnosti, kterými se podnikatelský subjekt zabývá (výrobní podnik x podnik poskytující pouze služby).“ (Bulla a kol., 2012, s. 81)

3.4.1 Dělení zásob

Zásoby můžeme rozdělit do tří kategorií (Chalupa a kol., 2012):

- 1) zásoby nakupované – tato kategorie zásob patří mezi nejvíce používané představitele zásob a lze rozdělit do dvou velkých skupin:
 - a) materiál – bez ohledu na pořizovací cenu patří do materiálu samostatné movité věci a soubory movitých věcí s dobou použitelnosti delší než 1 rok, které nejsou vykázány v rozvaze jako dlouhodobý majetek. Tyto položky jsou považovány za drobný hmotný majetek, o kterém účtuje účetní jednotka jako o zásobách. Do kategorie materiálu patří dále:
 - suroviny (základní materiál) – materiál, který se při průběhu výrobního procesu stává zcela nebo zčásti podstatou výrobku,
 - pomocné látky – materiál, který při průběhu výrobního procesu přechází do hodnoty výrobku, ale netvoří jeho podstatnou část (laky, barvy),
 - provozovací látky – materiál, který je potřeba pro provoz účetní jednotky jako celku (palivo, čisticí prostředky, kancelářský materiál, mazadla),
 - náhradní díly – předměty, které slouží k uvedení majetku do původního stavu,

- obaly – slouží k ochraně při dopravě nakoupeného materiálu, zboží a vlastních výrobků, pokud nejsou účtovány jako dlouhodobý majetek nebo zboží,
- pokusná zvířata,

b) zboží – kategorie zboží:

- všechny movité věci včetně zvířat, které vlastník pořizuje za účelem dalšího prodeje, pokud účetní jednotka obchoduje s těmito věcmi,
- zvířata vlastního chovu, která dospěla, byla aktivována a účetní jednotka je určila k prodeji s výjimkou jatečných zvířat,
- výrobky vlastní výroby, které byly aktivovány a jsou předány do vlastních prodejen k dalšímu prodeji,
- nemovitosti včetně pozemků, které nakupuje účetní jednotka, jejímž předmětem činnosti je nákup a prodej nemovitostí, za účelem prodeje v nezměněné podobě a sama je nepoužívá, nepronajímá a neprovádí na takových nemovitostech technické zhodnocení,

2) zásoby vytvořené vlastní činností – dělí se:

- a) nedokončená výroba – jsou to produkty, které již prošly jedním nebo více výrobními cykly a nejsou již materiálem, ale také to nejsou ještě hotové výrobky. Pod pojem nedokončená výroba se zahrnují také výkony jiných činností, kde nevznikají hmotné výrobky. Nedokončená výroba často bývá spojována nesprávně pouze s výrobní činností, ale je nutné si uvědomit, že vzniká i v dalších oblastech, například v opravárenské činnosti, projekční činnosti nebo v dalších službách,
- b) polotovary vlastní výroby – jsou to evidované produkty, které se musí dokončit nebo zkompletovat do hotových výrobků v dalších výrobních procesech účetní jednotky, protože ještě neprošly všemi výrobními procesy.
- c) hotové výrobky – jsou to předměty, které si účetní jednotka sama vyrobí a jsou určené k prodeji mimo účetní jednotku, nebo ke spotřebě uvnitř účetní jednotky,

3) zvířata – zvířata a jejich skupiny včetně jatečných zvířat se vykazují v rozvaze v části zásob, a to v položce „C.I.4. Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny“, pokud již nejsou vykázána v položce „B.II.5. Dospělá zvířata a jejich skupiny“, v části dlouhodobého majetku v rozvaze. Dále můžou být zvířata vykázána ještě v rámci zásob v položkách „C.I.1. Materiál (pokusná zvířata)“ nebo „C.I.5. Zboží (zvířata

vlastního chovu, která dospěla, byla aktivována a jsou určena k prodeji s výjimkou jatečných zvířat)“.

3.4.2 Oceňování zásob

*„Pod pojmem **oceňování** rozumíme v účetnictví přiřazování peněžní hodnoty jednotlivým účetním položkám. K oceňování zásob dochází při procesu jejich pořízení, kdy lze rozlišit oceňování zásob externě pořízených a oceňování zásob vlastní výroby.“* (Bulla a kol., 2012, s. 84)

Zásoby se oceňují (Bulla a kol., 2012):

- a) pořizovací cena – cena, za kterou se zásoby pořizují a cena nákladů, které souvisí s jejich pořízením. Náklady, které jsou součástí ocenění zásob, jsou uvedeny v § 49 VPU,
- b) vlastní náklady – jsou to přímé náklady, které jsou vynaložené na výrobu nebo jinou činnost (materiál, mzdy, zakoupené služby), případně i část nákladů nepřímých, které souvisí s výrobou nebo jinou činností, vymezené v souladu s účetními metodami (náklady režijní povahy),
- c) reprodukční pořizovací cena – je to cena, za kterou by byly zásoby pořízeny v době, kdy se o nich účtuje. Používá se u zásob, které jsou pořízeny bezplatně, získány darem, nalezeny (přebytky zásob), renovované náhradní díly a nástroje, odpad a zbytkové produkty vrácené z výroby nebo jiné činnosti.

Podle ustanovení § 49 VPU jsou součástí pořizovací ceny zásob také zejména tyto náklady, které souvisí s jejich pořízením (Bulla a kol., 2012):

- a) přepravné (provedené účetní jednotkou nebo vyúčtované dodavatelem),
- b) provize,
- c) clo,
- d) pojistné,

součástí pořizovací ceny zásob naopak nejsou zejména tyto náklady:

- a) úroky z úvěrů a půjček poskytnutých na jejich pořízení,
- b) kursové rozdíly,
- c) smluvní pokuty,

d) úroky z prodlení a jiné sankce ze smluvních vztahů.

V tabulce číslo 3.1 se nachází příklad na porovnání účtování zásob u plátců a neplátců DPH.

Tab. 3.1 Příklad na porovnání účtování zásob u plátců a neplátců DPH způsobem A (Bulla a kol., 2012)

Pol.	Označení účetního případu	Kč	MD	D
neplátce DPH nakupuje zboží od plátce DPH a prodává je				
1.	pořízení zboží, kdy pořizovací cena = cena pořízení	120	132	321
2.	úhrada závazku vůči dodavateli	120	321	221
3.	vyskladnění prodávaného zboží	120	504	132
4.	prodejní cena zboží prodávaného na fakturu	144	311	604
5.	úhrada odběratelské faktury	144	221	311
Plátce DPH nkuje zboží od plátce DPH a prodává je				
1.	pořízení zboží kdy pořizovací cena = cena pořízení	120		321
	a) z toho smluvní cena	100	132	
	b) z toho DPH 20%	20	343	
2.	Úhrada závazku vůči dodavateli	120	321	221
3.	vyskladnění prodávaného zboží	100	504	132
4.	prodejní cena zboží prodávaného na fakturu	144	311	
	a) z toho smluvní cena	120		604
	b) z toho DPH 20%	24		343
5.	úhrada odběratelské faktury	144	221	311
plátce DPH nakupuje zboží od neplátce DPH a prodává je				
1.	pořízení zboží kdy pořizovací cena = cena pořízení	100	132	321
2.	úhrada závazku vůči dodavateli	100	321	221
3.	vyskladnění prodávaného zboží	100	504	132
4.	prodejní cena zboží prodávaného na fakturu	144	311	
	a) z toho smluvní cena	120		604
	b) z toho DPH 20%	24		343
5.	úhrada odběratelské faktury	144	221	311

3.4.3 Účtování zásob

O zásobách účtujeme průběžně způsobem A nebo periodicky způsobem B (Bulla a kol., 2012):

a) způsob A (průběžný způsob účtování) – během účetního období se nakupované zásoby účtují podle jednotlivých složek na vrub příslušných účtů pořízení zásob (111, 131).

Při převzetí zásob na sklad se účtuje na vrub účtu určeného ke sledování zásob a ve

prospěch účtu pořízení zásob (např. 112/111 resp. 132/131). Spotřeba materiálu a prodej zboží se účtuje na příslušné nákladové účty (např. 501/112, 504/132),

- b) způsob B (periodický způsob účtování) – Složky nakupovaných zásob se v průběhu účetního období účtují přímo do nákladů (např. 501,504). Při uzavírání účetních knih se na vrub příslušných nákladových účtu převedou počáteční stavy příslušných účtů zásob (např. 501/113, 504/132), poté se podle evidence o zásobách zaúčtuje skutečný stav zásob na vrub příslušného účtu zásob souvztažně s příslušným nákladovým účtem (např. 112/501, 132/504).

Účetní jednotka si může vybrat, kterým způsobem bude zásoby účtovat, ovšem při účtování podle míst uskladnění (odpovědných osob) se může použít pouze jeden z uvedených způsobů. Evidenci o zásobách (skladovou evidenci) musíme vést i při používání způsobu B a to z důvodu zjištění a prokázání stavu zásob včetně ocenění v průběhu účetního období. Tabulka č. 3.2 porovnává účtování zásob způsobem „A“ a způsobem „B“.

Tab. 3.2 Příklad na porovnání účtování způsobu „A“ a způsobu „B“ o zásobách materiálu u účetní jednotky (neplátce DPH), cena pořízení se rovná pořizovací ceně (Bulla a kol., 2012):

Pol.	popis účetního případu	Kč	účtování způsobem A		účtování způsobem B	
			MD	D	MD	D
1.	počáteční stav materiálu	100 000	122	x	112	x
2.	pořízení materiálu na fakturu	20 000	111	321	501	321
3.	převod materiálu na sklad (A)	20 000	112	111	x	x
4.	spotřeba materiálu (A)	50 000	501	112	x	x
Při inventuře k rozvahovému dni byl zjištěn konečný stav zásob materiálu ve výši 70 000 Kč.						
5.	přeúčtování PS zásob materiálu	100 000	x	x	501	112
6.	přeúčtování KS zásob materiálu	70 000	x	x	112	501
7.	konečný stav materiálu	70 000	112	x	112	x

3.4.4 Materiál

Materiál na skladě je s největší pravděpodobností nejrozmanitější součástí zásob. Do materiálu patří základní materiál, pomocné látky, látky potřebné pro zajištění provozu podniku, náhradní díly, obaly, movité věci s dobou použitelnosti do jednoho roku bez ohledu na pořizovací cenu, samostatné movité věci a soubory movitých věcí s dobou použitelnosti delší než jeden rok nevykázané jako dlouhodobý majetek, pokusná zvířata. (Bulla a kol., 2012)

V rozvaze se materiál zobrazuje na straně aktiv jako majtková položka, a to v rámci oběžných aktiv. Výsledek hospodaření ovlivňuje zvyšování nákladů spotřebou majetku, nebo

jeho úbytkem jiným způsobem než spotřebou (např. manko, dar, prodej). Aktivace materiálu ovlivní výsledek hospodaření výnosově. (Bulla a kol., 2012)

Materiál se účtuje na rozvahových účtech aktivních v účtové skupině 11 – *Materiál*. Pro opravné položky se případně otevírají účty účtové skupiny 19 – *Opravné položky k zásobám*, která obsahuje pasivní rozvahové účty. (Bulla a kol., 2012)

Při účtování materiálu používáme především tyto nákladové účty (Bulla a kol., 2012):

- účty v účtové skupině 50 – *Spotřebované nákupy* (spotřeba materiálu)
- účty v účtové skupině 54 – *Jiné provozní náklady* (pořizovací cena materiálu, manka materiálu, daru materiálu)
- účty v účtové skupině 55 – *Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti* (opravné položky k materiálu)

Z výnosových účtů se při účtování materiálu používají především (Bulla a kol., 2012):

- účty v účtové skupině 62 – *aktivace* (pro aktivaci materiálu)
- účty v účtové skupině 64 – *Jiné provozní výnosy* (pro prodej materiálu)

Specifická účetní evidence – **evidence o zásobách**, tzv. skladové (skladní) karty se vedou pro materiál na skladě. Jde o účetní knihy analytických účtů, ve kterých se dále rozepisují účetní zápisy hlavní knihy. Skladové karty mají dvě hlavní části (Bulla a kol., 2012):

- a) identifikační, která obsahuje jasnou identifikaci druhu materiálu (název, typ, údaje o cenách, jednotku množství, místo uložení, skladní číslo atd.),
- b) údaje o pohybu a stav zásob materiálu.

Analytické účty (skladové karty) jednotlivých druhů zásob obsahují zejména tyto údaje sloužící k identifikaci zásob (Bulla a kol., 2012):

- označení zásob,
- datum pořízení,
- datum vyskladnění,
- ocenění,
- údaje o množství.

3.4.5 Zboží

„Za zásoby zboží se považují buď movité věci včetně zvířat (přesněji mladých a ostatních zvířat a jejich skupin) nabyté za účelem dalšího prodeje, nebo vlastní výrobky předané k prodeji do vlastních prodejen. Zvláštním případem zboží jsou nemovitosti včetně pozemků nabyté účetní jednotkou provozující nákup a prodej nemovitostí za účelem jejich prodeje; v takovém případě nesmí být nemovitosti považované za zásoby technicky zhodnocovány, nesmí na nich být prováděny úpravy, nesmí být pronajímány.“ (Bulla a kol., 2012, s. 100)

Zboží patří v rámci účetní rozvahy mezi oběžná aktiva. Výsledek hospodaření zvyšují tržby za zboží nebo zvyšování nákladů ve výši pořizovací ceny, a snižuje ho prodej zboží nebo jeho úbytek jiným způsobem než prodejem.

Zásoby zboží se účtují v rozvaze na účtech aktivních v účtové skupině 13 – Zboží. V případě vytváření opravných položek se otevírá účet 19 – opravné položky k zásobám obsahující opravné pasivní rozvahové účty. (Bulla a kol., 2012)

Z nákladových účtů se používají především účty:

- účty v účtové skupině 50 – *spotřebované nákupy* (pořizovací cena prodaného zboží)
- účty v účtové skupině 54 – *Jiné provozní náklady* (pořizovací ceny darovaného zboží, manko na zboží)
- účty v účtové skupině 55 – *Odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti* (opravné položky ke zboží)

Z výnosových účtů se používají především účty:

- účty v účtové skupině 60 – Tržby za vlastní výkony a zboží (prodej zboží)
- účty v účtové skupině 62 – Aktivace

Zboží se eviduje na skladových (skladních) kartách a ty slouží především jako identifikace druhu zboží (název, typ, jednotku množství, cenu za jednotku, místo uložení, skladní číslo atd.), a dále zachycují pohyb a stav zásob zboží (Bulla a kol., 2012)

3.4.6 Inventarizace zásob

„Inventarizace zásob je součástí procesu účetní uzávěrky, kterou se směřuje k sestavení účetní závěrky jako věrného a poctivého obrazu o účetní jednotce ve finančních výkazech a komentáři k nim. Při inventarizaci se zjišťuje fyzickou inventurou skutečný stav zásob a ověřuje se, zda zjištěný skutečný stav odpovídá účetnímu stavu zásob. Při inventarizaci se rovněž ověřuje, zda neexistují důvody k účtování o opravných položkách. Dokladem o provedení inventarizace je inventurní soupis zásob.“ (Bulla a kol., 2012, s. 104)

Při inventarizaci je zjištěna buď shoda mezi skutečným stavem zásob a účetním stavem, nebo naopak rozdíl mezi skutečným stavem a účetním stavem zásob. Tento inventarizační rozdíl u zásob může být (Bulla a kol., 2012):

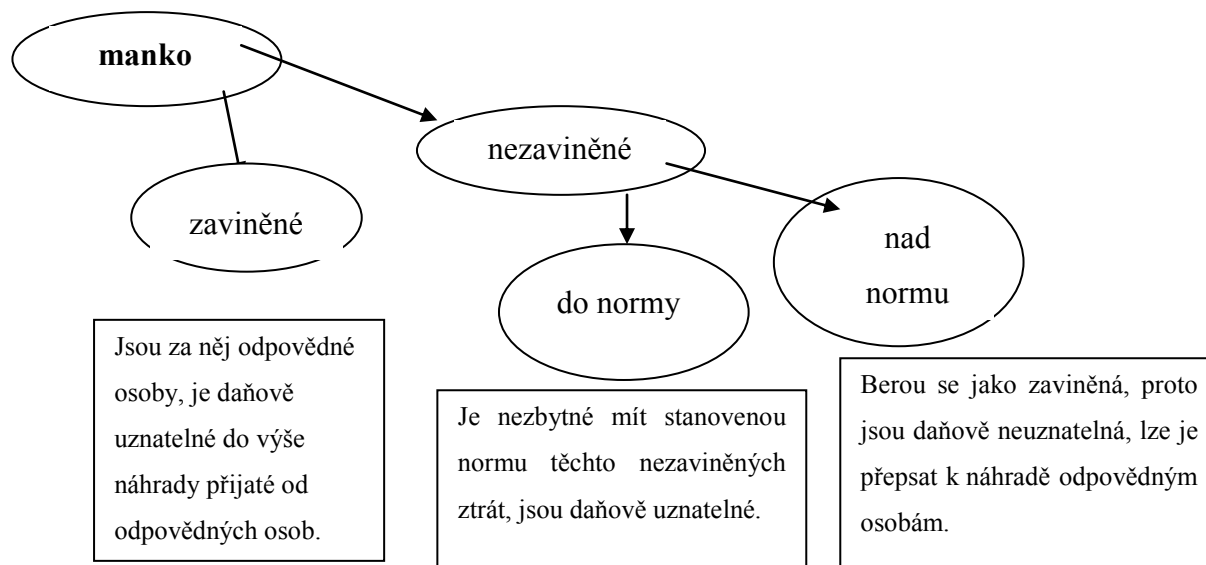
- a) přebytek, kdy skutečný stav je vyšší než stav účetní,
- b) manko, kdy skutečný stav je nižší než stav účetní.

Inventarizační rozdíly se účtují do účetního období, za které se provádí inventarizace. Při vyhodnocování rozdílů lze využít těchto skutečností (Bulla a kol., 2012):

- a) technologické a technické ztráty, které vznikají například vyschnutím v rámci technologických úbytků ve výrobním, zásobovacím a odbytovém procesu jsou tzv. ztráty v rámci norem přirozených úbytků a proto se nejedná o manko,
- b) přebytek zásob se může dodatečně zaúčtovat do spotřeby, jestliže k němu došlo chybným účtováním při jejich vyskladnění,
- c) Manka a přebytky zásob můžeme vzájemně vyrovnávat tehdy, jestliže vznikly ve stejném inventarizačním období jednoznačně neúmyslnou záměnou druhů, u kterých je tato záměna možná vzhledem k povaze druhů zásob, například v důsledku odlišných rozměrů spojovacích materiálů nebo podobného balení zásob.

Obrázek číslo 3.1 rozděluje manko u zásob na zaviněné a nezaviněné, které se potom dále dělí na nad normu a do normy. V tabulce číslo 3.3 se nachází příklad na účtování inventarizačních rozdílů zásob.

Obr. 3.1 Rozdělení manka (Asociace hotelů a restaurací České republiky, 2007, <http://www.ahrcr.cz/index.php?searchword=maloobchod&option=com_search&Itemid=>)

Tab. 3.3 Příklad na účtování inventarizačních rozdílů (Bulla a kol., 2012)

Pol.	označení účetního případu	Kč	MD	D
1.	a) přebytek materiálu	100	112	648 (D)
	b) přebytek výrobků	30	123	648 (D)
	c) přebytek zboží	50	132	648 (D)
2.	a) manko do normy u materiálu	10	501 (D)	112
	b) manko do normy u výrobků	3	613 (D)	123
	c) manko do normy u zboží	5	504 (D)	132
3.	a) manko nad normu u materiálu	1 000	549 (N)	112
	b) manko nad normu u výrobků	300	549 (N)	123
	c) manko nad normu u zboží	500	549 (N)	132

3.5 Náklady v pohostinství

„Za náklady se považují prostředky vynaložené za účelem dosažení výnosů v rámci běžného účetního období. Náklady zároveň představují snížení ekonomického prospěchu, jež má za následek snížení aktiv nebo zvýšení závazků. Náklady tedy představují výši peněžních prostředků nebo jiných aktiv, jež byly vydány, použity či spotřebovány v důsledku činnosti účetní jednotky, jakož i zvýšení dluhů touto činností vyvolané. Obojí vede v krátkodobém horizontu (snížením zisku běžného období) ke snížení vlastního kapitálu. (Bulla a kol., 2012, s. 470)

Náklady vznikají především při výrobě výrobků, poskytování služeb nebo při prodeji zboží. Nákladem může být spotřebování zásob, zaplacená mzda za práci, různé opravy,

spotřebovaná energie. Pokud se toto všechno vyjádří v penězích, potom je řeč o nákladech a z hlediska finančního účetnictví se jedná prakticky o snížení vlastního kapitálu. Jsou měřítkem spotřeby a opotřebení majetku podniku a práce zaměstnanců a zásadním způsobem ovlivňují efektivnost podniku. Snižováním nákladů můžeme velice významně ovlivnit výsledek hospodaření, například pomocí různých technických vylepšení nebo organizací práce.

Náklady se zachycují v páté účtové třídě od začátku účetního období narůstajícím způsobem a na konci účetního období, většinou k 31. 12., se sečtou a převedou na vrub příslušného účtu účtové skupiny 71 – Účet zisků a ztrát (např. účet 710). Z toho vyplývá, že náklady nemají na začátku účetního období počáteční zůstatek.

Náklady se v účetnictví člení mimo jiné následovně (Bulla a kol., 2012):

- a) běžné náklady – které se dále dělí na náklady:
 - provozní (účtové skupiny 50 – 55 a část 59)
 - finanční (účtové skupiny 56, 57 a část 59)
- b) mimořádné náklady (účtové skupiny 58 a část 59)

Účetnictví musí být věrným obrazem skutečnosti, podávat věrný a poctivý obraz o finanční situaci účetní jednotky. K dosažení těchto cílů pomáhají účetní operace, které mají nebo nemají vliv na daňový základ. Daňově uznatelné náklady jsou ty náklady, které jsou vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů a jsou důležité pro stanovení daňového základu. Nutné je ovšem účtovat také o operacích, které nemají vliv na daňový základ, protože jinak by účetnictví neplnilo svou funkci.

3.5.1 Zachycení nákladů ve výkazech

*„Pro účetní vykázaní nákladů v účetní závěrce (ve finančních výkazech) souží **výkaz zisku a ztráty** (v praxi se používá i pojem výsledovka). Sledují se zde tokové veličiny – náklady, výnosy a z nich plynoucí zisk resp. ztráta narůstajícím způsobem od začátku účetního období do jeho konce. Tento výkaz vypovídá o struktuře výsledku hospodaření účetní jednotky. (Bulla a kol., 2012, s. 471)*

Náklady mají kromě výkazu zisku a ztráty zajisté vliv i na další výkazy – rozvahu a cash flow. Rozvaha má za úkol podávat souhrnný přehled o stavu majetku a to z hlediska jeho složení na straně aktiv, a zdrojů krytí majetku na straně pasiv. Náklady ovlivňují rozvahu pouze prostřednictvím výsledku hospodaření běžného účetního období. Výsledek hospodaření

se vypočítá jako rozdíl páté a šesté účtové třídy, neboli jako rozdíl nákladů a výnosů. Přehled cash flow, sestavovaný nepřímou metodou, se používá ve finanční analýze jako nástroj analýzy likvidity účetní jednotky, tj. schopnost splácet dluhy podniku, jestli je podnik schopen zakoupit majetek z vlastních zdrojů, rozdíl mezi dosaženým ziskem a peněžními prostředky. Při tvorbě cash flow se vychází z výsledku hospodaření podniku, který se upravuje o náklady nepeněžité povahy a o neuhrazené náklady (a výnosy) minulých nebo budoucích účetních období.

Ve směrné účtové osnově jsou v účtové třídě 5 – náklady určeny tyto účtové skupiny (Bulla a kol., 2012):

- 50 – spotřebované nákupy,
- 51 – služby,
- 52 – osobní nákupy,
- 53 – daně a poplatky,
- 54 – jiné provozní náklady,
- 55 – odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti,
- 56 – finanční náklady,
- 57 – rezervy a opravné položky ve finanční oblasti,
- 58 – mimořádné náklady,
- 59 – daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů.

Účetní jednotka může na základě svého rozhodnutí tyto účty dále členit synteticky nebo analyticky pro potřeby vykazání nákladů ve výsledovce a pro účely finančního řízení podniku.

3.5.2 Účtování nákladů

V souladu s § 3 odst. 1 ZU a bodem 6.1. CUS 019 se náklady účtují mimo jiné podle těchto pravidel (Bulla a kol., 2012):

- účtují se pouze do období, s nímž časově a věcně souvisejí,
- opravy nákladů minulých účetních období se účtují na účtech nákladů, kterých se týkají. Pouze v případě, že jde o významnou částku těchto oprav, se považují za mimořádné náklady (pak se budou zachycovat např. na účtu 588),

- náhrady uskutečněných nákladů minulých účetních období se účtují do výnosů běžného roku,
- náklady a výdaje, které souvisí s budoucími obdobími, se musí časově rozlišit jako náklady příštích období nebo výdaje příštích období na příslušných účtech účtové skupiny 38 – *přechodné účty aktiv a pasiv*.

„*Věcná souvislost nákladů s výnosy (tzv. matching) – jde o věcnou souměřitelnost nákladů s výnosy. Je třeba zajistit, aby ve výsledovce byly vykázány souměřitelně náklady a výnosy běžného účetního období. K tzv. nákladům vynaloženým v daném účetním období je třeba přiřadit i výnosy, ke kterým tyto náklady povedou až v budoucnu.* (Bulla a kol., 2012, s. 475)

„*Časová souvislost nákladů (tzv. aktuální princip) – jde o zajištění časové vazby nákladů na příslušné účetní období. Náklady se přiřazují k období, k němuž se váží, bez ohledu na to, kdy nastaly výdaje. Náklady a výdaje, které se týkají budoucích období, je proto nutné časově rozlišit. Toto časové rozlišování (tj. naplnění aktuálního principu) se provádí především pomocí účtové skupiny 38 – Přechodné účty aktiv a pasiv.* (Bulla a kol., 2012, s. 476)

Tab. 3.4 Příklad na účtování nákladů (Bulla a kol., 2012)

Pol.	text účetního případu	MD	D
1.	Spotřeba materiálu, způsob A	501,504	112
2.	oprava a údržba DM	511	321
3.	náhrada cestovních výdajů	512	211
4.	přeprava, nájemné	518	321
5.	předpis hrubých mezd	521	331
6.	Pojistné na ZP a SP	524	336
7.	daň silniční	231	345
8.	prodáný materiál - výdej ze skladu	542	112
9.	odpis nedobytné pohledávky	546	311
10.	účetní odpisy dlouhodobého majetku	551	08x (07x)

3.5.3 Náklady v provozní oblasti

„*Za náklady v provozní oblasti se považují ty náklady, které ovlivňují provozní výsledek hospodaření. Ten je spolu s finančním výsledkem hospodaření součástí výsledku*

hospodaření za běžnou činnost. Jde obsahově o největší část nákladů a zpravidla i rozhodující část. (Bulla a kol., 2012, s. 479)

Výkaz zisku a ztrát v druhovém členění vypadá následovně (Bulla a kol., 2012):

- A. Náklady vynaložené na prodané zboží (většinou účet 504),
- B. Výkonová spotřeba – použitý materiál, spotřebovaná energie, služby (účty 501 + 502 + 503 + 51*),
- C. Osobní náklady (52*),
- D. Daně a poplatky (53*),
- E. Odpisy dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku (551 + 557),
- F. Zůstatková cena prodaného dlouhodobého majetku a materiálu (541 + 542),
- G. Změna stavu rezerv a opravných položek v provozní oblasti a komplexních nákladů příštích období (552 + 554 + 555 + 558 + 559),
- H. Ostatní provozní náklady (543 + 544 + 545 + 546 + 548 + 549),
- I. Převod provozních nákladů (597)

V účelovém členění jsou potom následující položky:

- A. Náklady prodeje (účty 50* + 51* + 52*)
- B. Odbytové náklady (50* + 51* + 52*)
- C. Správní režie (50* + 51* + 52*)
- D. Jiné provozní náklady (53* + 54* + 55* + 597)

Náklady v provozní oblasti jsou řazené podle účtové osnovy do účtových skupin 50 – spotřebované nákupy (např. zásoby, energie), 51 – služby (opravy, cestovní výdaje, reprezentace), 52 – osobní náklady (pojistné na zdravotní a sociální pojištění), 53 – daně a poplatky (daně, kdy je účetní jednotka poplatník kromě daně z příjmů), 54 – jiné provozní náklady (úbytek materiálu, pokuty, penále, manka a škody), 55 – odpisy, rezervy, komplexní náklady příštích období a opravné položky v provozní oblasti (odpisy), část 59 – daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů.

3.5.4 Finanční a mimořádné náklady

„Za náklady ve finanční oblasti se považují ty náklady, které ovlivňují finanční výsledek hospodaření. Ten je spolu s provozním výsledkem hospodaření součástí výsledku hospodaření za běžnou činnost. Jde zejména o náklady související s finančním majetkem (prodej, přecenění, OP), nákladové úroky, kursové ztráty, bankovní poplatky atd. (Bulla a kol., 2012, s. 485)

Výkaz zisku a ztráty v druhovém nebo účelovém členění vypadá takto (Bulla a kol., 2012):

J. resp. E. Prodané cenné papíry a podíly (561),

K. resp. F. Náklady z finančního majetku (566),

L. resp. G. Náklady z přecenění cenných papírů a derivátů (564 + 567),

M. resp. H. Změna stavu rezerv a opravných položek ve finanční (574 + 579),

N. resp. I. Nákladové úroky (562),

O. resp. J. Ostatní finanční náklady (563 + 568 + 569),

P. resp. K. Převod finančních nákladů (598).

Náklady finanční oblasti se podle účtového rozvrhu skládají z účtových skupin 56 – finanční náklady (cenné papíry, úroky, kursovní rozdíly), 57 – rezervy a opravné položky ve finanční oblasti (tvorba rezerv a opravných položek), část 59 – daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů.

Za mimořádné náklady se považují ty náklady, které ovlivňují mimořádný výsledek hospodaření. Mimořádné náklady obsahují – náklady zcela mimořádné vzhledem k běžné činnosti účetní jednotky, náklady z mimořádných událostí vyskytujících se nahodile. (Bulla a kol., 2012, s. 487)

Ve výkazu zisku a ztrát v druhovém nebo účelovém členění se jedná o tyto položky (Bulla a kol., 2012):

R. resp. M. Mimořádné náklady (58*)

S. resp. N. Daň z příjmů z mimořádné činnosti (593 + 594)

Podle účtové osnovy patří do mimořádných nákladů účtové třídy 58 – mimořádné náklady (prodej podniku, opravy nákladů min. účetních období, škody na majetku vzniklé z mimořádných důvodů), část 59 – daně z příjmů, převodové účty a rezerva na daň z příjmů.

Je třeba říci, že posuzování mimořádných položek je velice složité a sporné. V posledních letech nastal v českém účetnictví velký posun v oblasti klasifikace běžných a mimořádných nákladů, protože i náklady, které jsou způsobené událostmi dříve považovanými za mimořádné, tak se dnes již posuzují jako náklady běžné.

Nejlepším příkladem nákladů, u kterých není jasné, zda se jedná o náklady běžné nebo mimořádné jsou **manka a škody**. Škody, které vznikly za zcela mimořádných okolností, jako jsou živelné pohromy, zachycujeme na účtu 582 – škody. Škody způsobené v důsledku jiných událostí než mimořádných se účtují na účty 549 resp. 569.

3.5.5 Daňové a nedaňové náklady

„Daňově uznatelnými náklady (výdaji) pro zjištění základu daně z příjmů jsou náklady (výdaje) vynaložené na dosažení, zajištění a udržení zdanitelných příjmů ve výši prokázané poplatníkem a ve výši stanovené ZDP a zvláštními předpisy. (Bulla a kol., 2012, s. 490)

Cílem účetnictví je podávat pravdivý a obraz o účetní jednotce, její finanční stabilitě a výkonnosti, a proto jsou v účetnictví zaznamenávány všechny účetní náklady. Všechny účetní náklady ale nejsou daňově uznatelnými náklady, ale i takové náklady musíme zaúčtovat. Účetnictví se ale může využít jednak pro zjištění pravdivého obrazu o účetní jednotce, ale také jako nástroj pro zjištění základu daně z příjmů a daně samotné. Proto je důležité při tvorbě analytických účtů členění pro daňové účely z hlediska nákladů i výnosů. Při určování toho, který náklad je daňově uznatelný a který naopak není, je nejlepší se řídit – zjednodušeně řečeno – zásadou, že daňově lze uznat zejména takový účetní náklad, který souvisí s dosažením, zajištěním a udržením výnosů účetní jednotky.

3.5.6 Časté chyby při účtování nákladů

Při účtování nákladů se v praxi hodně často objevují i následující chyby a chybné postupy (Bulla a kol., 2012):

- účetní jednotky se pro zjednodušení nesnaží přesně vyjádřit opotřebení majetku formou účetních odpisů a za účetní odpisy považují odpisy daňové,

- účetní jednotky nevytváří opravné položky k daným složkám majetku, přestože by měly,
- účetní jednotky nesprávně oceňují majetek, tj. do nákladů zahrnují částky vedlejších pořizovacích nákladů, které by měly být součástí pořizovací ceny majetku, či technickým zhodnocením,
- účetní jednotky tvoří daňově uznatelné rezervy na opravu majetku, i když provádí technické zhodnocení, na které daňově uznatelné rezervy tvořit nelze.

V důsledku takových chyb poté nemusí výsledek hospodaření účetní jednotky pravdivě ukazovat skutečnost, příp. může být nesprávně stanovena výše daňově uznatelných nákladů a tím i výše daně z příjmů. Dále účetní jednotky dělají ještě chyby při rozpouštění opravných položek a rezerv, technické zhodnocení považují za opravu a účtují do nákladů, neúčtují o dohadných položkách nebo neprovádí časové rozlišení nákladů a výdajů a o nákladech a výnosech účtují do období, se kterým časově a věcně nesouvisí.

3.6 Výnosy v pohostinství

„Výnosy účetní teorie definuje jako hrubé přírůstky ekonomických užitků, které vznikají běžnými činnostmi účetní jednotky, jestliže tyto přírůstky vedou ke zvýšení vlastního kapitálu odlišnému od jeho zvýšení v souvislosti s příspěvky vlastníků. Praktičtěji a jednodušeji představují výnosy ekonomický přínos pro danou účetní jednotku, přičemž se účtuje již o samotném nároku (např. o vzniku pohledávky za dodané zboží) bez ohledu na skutečnost, zda bude tento nárok nakonec uspokojen. Na druhé straně podvojného účetního zápisu se výnosy projevují jako zvýšení aktiv (peněz, pohledávek, výrobků apod.) nebo jako přírůstek hodnoty aktiv (zhodnocení firemních valut a deviz, růst hodnoty cenných papírů atd.). (Bulla a kol., 2012, s. 496)

Zdrojem výnosů může být především (Bulla a kol., 2012):

- prodej výrobků, zboží a služeb,
- vnitropodnikové procesy, tzv. druhotné výnosy (např. tvorba vlastních výrobků, vnitropodniková přeprava),
- využívání majetku jinými subjekty (nájemné, úroky a licenční poplatky),
- změna ekonomických skutečností (tady lze zařadit výnosy při změně ocenění nebo odpisu závazku)

Naproti tomu výnosem nejsou (Bulla a kol., 2012):

- přijaté zálohy na prodej vlastních výrobků,
- přijaté cizí zdroje, které bude muset účetní jednotka vrátit (půjčky, úvěry), nebo úložky a jistiny (depozita a kauce)
- vklady účetní jednotky do vlastního kapitálu,
- DPH uplatněná vůči odběrateli.

Účetní výnosy členíme podle účetní osnovy do účtových skupin 60 – Tržby za vlastní výkony a zboží, 61 – změny stavu zásob vlastní činnosti, 62 – aktivace, 64 – jiné provozní výnosy, 66 – finanční výnosy, 68 – mimořádné výnosy a 69 – převodové účty.

3.6.1 Výnosy za vlastní výkony a zboží

„Ve prospěch účtů účtové skupiny 60 – Tržby za vlastní výkony a zboží se účtují tržby na základě příslušných dokladů (např. faktur) se souvztažným podvojným zápisem (Bulla a kol., 2012, s. 499):

- *na vrub účtů účtové skupiny 31 – Pohledávky (krátkodobé i dlouhodobé),*
- *na vrub příslušného účtu účtové skupiny 21 – Peníze (jde-li o tržby v hotovosti).“*

Účtová skupina 61 – v rámci účtové skupiny 61 účtujeme změny stavu zásob vlastní činnosti a zachycují se především přírůstky a úbytky zásob vlastní výroby a změna stavu zásob, která vznikne při inventarizaci. Zvýšení hodnoty zásob zachytíme na účet 61x na stranu D, snížení na stranu MD účtu 61x, a zároveň platí účtování souvztažně s příslušným účtem z třídy 1 (zásoby). Způsob účtování během účetního období a na jeho konci odpovídá zvolenému způsobu účtování zásob (A nebo B).

Podnikatelé jsou zvyklí v účetnictví zahrnovat pořizované vstupy do účetních i daňových nákladů a poskytované výstupy do účetních i daňových výnosů. Výrobní procesy jsou vnitropodnikové aktivity a pro podnik představují v podstatě slučování různých druhů nákladů (materiál, práce, energie, služby, odpisy apod.) do hodnoty vytvářeného výrobku nebo nedokončené výroby. Účetní jednotka si tak sama vyrábí zásoby a to ji snižuje účetní a daňovou uznatelnost nákladů, které jsou součástí hodnoty výrobku. Tyto náklady se naplno projeví do účetního výsledku hospodaření a do daňového základu až v okamžiku prodeje hotového výrobku.

Mezi podnikateli účtování o vlastní výrobě včetně nedokončené výroby není příliš v oblibě a to ze dvou důvodů (Bulla a kol., 2012):

- je s tím úřednická práce navíc, která většinou podniku nepřináší žádnou důležitou informaci (vlastní kalkulace výrobních nákladů se zpravidla tvoří jinak a při tvorbě ceny se málokdy postupuje od zdola, tj. od nákladů, ale obráceně od poptávky, tj. od výnosů ve smyslu marketingově zaměřené tržně únosné ceny),
- ale hlavně – vykázaný stav výrobků a nedokončené výroby znamená účetní i daňovou neúčinnost vynaložených nákladů, která se přiznáním těchto stavů posouvá až do doby realizace hotových výrobků.

3.6.3 Jiné provozní výnosy

Jiné provozní výnosy se účtují ve prospěch účtů účtové skupiny 64 a patří zde hlavně prodej DNM a DHM, prodej materiálu, odhad poplatků z licencí a jiných majetkových práv, výnosy ze smluvních sankcí bez ohledu na zaplacení, inkasa odepsaných pohledávek a výnosy z postoupení pohledávek, umořování pasivního oceňovacího rozdílu a záporného goodwillu, nároky na náhradu škody, inventarizační přebytky. (Bulla a kol., 2012)

Prodej dlouhodobého majetku hmotného a nehmotného je nejčastějším způsobem jeho vyřazení z evidence. Výnos z tohoto prodeje zachycujeme jako zvýšení stavu pokladny nebo vznik pohledávky za různými typy dlužníků, u nehmotného majetku se z pravidla jedná o poskytnutí licence a účtuje se na stranu „dal“ účtu 641. Výnosy z prodeje materiálu se účtují na účet 642 také na stranu „dal“. Dalším účtem je účet 644, na který se zachycují nároky na tzv. smluvní sankce (smluvní pokuty, úroky z prodlení). K zachycování úhrad pohledávek, které účetní jednotka v minulosti odepsala na vrub nákladů, slouží účet 646 – výnosy z odepsaných pohledávek. Poslední samostatně rozlišovaný účet je účet 648 – jiné provozní výnosy, a tady se zachycují všechny výnosy související s provozní činností účetní jednotky, které nemají místo v žádném jiném účtu z účtové osnovy, například náhrada za manka a škody.

3.6.4 Finanční a mimořádné výnosy

Finanční výnosy se účtují na účty v účtové skupině 66 a patří zde tržby z prodeje cenných papírů, výnosové úroky od bank, výnosové kursové rozdíly, výsledková změna přírůstku reálné hodnoty, dividendy, podíly na zisku atd. (Bulla a kol., 2012)

Tržby z prodeje cenných papírů a podílů účtujeme na účet 661 a to souvztažně s účtem peněz (221,211) nebo na některý účet pohledávek (311, 315, 335, 355, 378). Účet 662 – úroky podléhá nejvíce ze všech výnosových účtů časovému rozlišení, souvztažně se účtuje na účty 384,385. Důvodem kolísání kursu české měny má za následek dva typy kursových rozdílů – zisku nebo ztrátu, jedná-li se o kursový zisk, bude se zachycovat na účtu 663 – kursové zisky. Změny reálných hodnot cenných papírů určených účetní jednotkou k obchodování s cílem dosáhnout zisk z cenových rozdílů v krátkém časovém horizontu se účtují výsledkově na vrub finančních nákladů nebo ve prospěch finančních výnosů, a to na účet 664 – výnosy z přecenění cenných papírů. Výnosy z dlouhodobého a z krátkodobého finančního majetku se účtují na účty 665 a 666 a nejčastěji se jedná o dividendy a jiné podíly na zisku. Posledním účtem je účet 668 – ostatní finanční výnosy, kde zachycujeme např. náhradu škody na finančním majetku nebo vyplacení přeplatku hodnoty nepeněžitého vkladu, emisní ážio atd.

Mimořádné výnosy se účtují na účty v účtové skupině 68 a patří zde výnosy plynoucí ze zcela mimořádné a nahodilé události, změna způsobu ocenění, oprava významných výnosů minulých období, prodej podniku u prodávajícího, náhrady mimořádných škod účtovaných na MD 582, závazky zaniklé z titulu potvrzení vyrovnání nebo usnesení o splnění nesenného vyrovnání. (Bulla a kol., 2012)

V praxi se tato skupina moc nepoužívá, protože jen v ojedinělých případech nastanou účetní jednotce mimořádné účetní operace, vzhledem k její provozní a finanční činnosti anebo výnosy z mimořádných událostí vyskytujících se poněkud nečekaně. V účtové osnově už se vyskytují pouze dva účty této účtové skupiny:

- účet 681 – výnosy ze změny metody, kde se zachycují změny ve způsobu ocenění DNM, DHM nebo zásob,
- účet 688 – ostatní mimořádné výnosy, kde zachycujeme výnosy plynoucí ze zbytku účetních případů spadajících do skupiny mimořádných výnosů.

3.7 Mzdy

„*Mzda je spojena s výkonem závislé práce podle ZP. Závislou prací se rozumí práce, která je vykonávána:*

- *ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance,*
- *jménem zaměstnavatele,*
- *podle pokynů zaměstnavatele,*
- *zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně.*

Závislá práce musí být vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatel, popřípadě na jiném dohodnutém místě. (Bulla a kol., 2012, s. 266)

Závislá práce může být vykonávána výlučně v základním pracovněprávním vztahu. Základním pracovněprávním vztahem se podle ZP rozumí (Bulla a kol., 2012):

- pracovní poměr,
- právní vztahy založené dohodami o pracích konaných mimo pracovní poměr,
- závislá práce může být upravena také zákonem, např. zákonem č. 218/2002 Sb., o službě státních zaměstnanců ve správních úřadech a o odměňování těchto zaměstnanců a ostatních zaměstnanců ve správních úřadech, nebo zákonem č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Zaměstnancem je fyzická osoba, která dosáhla věku 15 let a je způsobilá plnit práva a povinnosti vyplývající z pracovněprávního vztahu. **Zaměstnavatelem** rozumíme osobu, která v pracovněprávním vztahu zaměstná fyzickou osobu (zaměstnance), může jím být fyzická nebo právnická osoba. (Bulla a kol., 2012)

3.7.1 Odvody z mezd – daně

Zaměstnavatel musí plnit coby plátce daně svou povinnost a odvést příslušnému správci daně (Bulla a kol., 2012):

- daň vybíranou srážkou daně za podmínek v § 6 odst. 4 ZDP,
- zálohou na daň určenou pravidly podle § 38h ZDP.

„Daň vybíraná srážkou podle zvláštní sazby daně ve výši 15% se odvede při splnění následujících předpokladů (Bulla a kol., 2012, s. 270):

- jedná-li se o příjmy ze závislé činnosti podle § 6 odst. 1 písm. a) a d) nebo z funkčních požitků podle § 6 odst. 10 ZDP,
- úhrnná výše příjmů před zvýšením o povinné pojistné nepřesáhne u téhož zaměstnavatele za kalendářní měsíc částku 5000 Kč,
- zaměstnanec u zaměstnavatele nepodepsal prohlášení k dani o tom, zda a jaké slevy na dani a daňové zvýhodnění mu má zaměstnavatel zohlednit (podle § 38k odst. 4 nebo 5 ZDP)

Zaměstnavatel stanoví základ daně pomocí superhrubé mzdy, poté srazí 15 % daň a sraženou daň odvede svému místně příslušnému správci daně do konce kalendářního měsíce, který následuje po měsíci, ve kterém se srážka provedla. Záloha na daň se vypočte z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků zaplacených nebo zaúčtovaných zaměstnanci za kalendářní měsíc nebo zdaňovací období (kromě příjmů zdanitelných srážkovou sazbou daně podle § 36 a příjmů, které nejsou předmětem daně z příjmů). Tyto příjmy se sníží o částky osvobozené od daně a zvýší se o pojistné.

Od vypočtené zálohy na daň se může odečíst **slevy na dani** nebo **daňové zvýhodnění na děti** v těchto měsíčních částkách (Bulla a kol., 2012):

- 2 070 Kč na poplatníka,
- 2 070 Kč na manželku (manžela), musí žít s manželem ve společné domácnosti a její příjem za rok nesmí přesáhnout 68 000 Kč (tato sleva se uplatňuje pouze při ročním zúčtování),
- 1 117 Kč na dítě (pokud je daň či záloha nižší, lze uplatnit také formou bonusu),
- 335 Kč na studenta (do věku 26 let, v případě doktorského studia do 28 let),
- 210 Kč pro poplatníka s invalidním důchodem prvního či druhého stupně,
- 420 Kč pro poplatníka s invalidním důchodem třetího stupně,
- 1 345 Kč pro poplatníka s průkazem ZTP/P.

Zaměstnanci se vrátí v následujícím roce nejpozději v březnu při zúčtování mezd částka, o kterou zaplatil na zálohách na daň více, než kolik činila celková roční daňová povinnost.

3.7.2 Odvody z mezd – sociální a zdravotní pojištění

Plátci pojistného na zdravotní pojištění jsou (Bulla a kol., 2012):

- zaměstnanci, fyzické osoby, kteří mají nebo by měli mít příjmy plynoucí ze závislé činnosti nebo z funkčních požitků podle ZDP,
- zaměstnavatelé, kteří platí za své zaměstnance určitou část pojistného

Odvod pojistného pro nemocensky a důchodově pojištěné upravuje zákon o SP a ten vymezuje jako poplatníky sociálního pojištění (Bulla a kol., 2012):

- zaměstnavatele, právnické nebo fyzické osoby, které mají minimálně jednoho zaměstnance, organizační složky státu, v nichž jsou zaměstnané osoby v pracovním poměru, nebo pracují na základě dohody o pracovní činnosti nebo dohody o provedení práce, a služební úřady, v nichž jsou státní zaměstnanci zařazeni k výkonu státní služby
- zaměstnance uvedené v § 3 odst. 1 písm. b) zákona o SP, které lze považovat všechny nemocensky nebo důchodově pojištěné.

Pojistné, které povinně zaměstnavatel platí je součástí jeho nákladů a z hlediska daně z příjmů se bere jako daňově uznatelné, evidovat ho budeme na účtu 524 – *Zákonné sociální pojištění*. Zaměstnavatel odvádí část pojistného, které je povinen platit za zaměstnance a za sebe do 20. kalendářního dne následujícího po kalendářním měsíci, za který je mzda účtována.

3.7.3 Výpočet a účtování mzdy

Úkolem evidence práce a mezd je hlavně plynule zachytit ve všech útvarech jednotlivě všechnu práci vynaloženou na výrobu a na ostatní činnosti a zjistit podle jednotlivých zaměstnanců, jaký podíl na ni připadá.

Analytická evidence se vede na podle jednotlivých zaměstnanců (fyzických osob) na mzdových listech vystavovaných pro každého zaměstnance samostatně z pravidla na jeden rok. Základní účtování probíhá v syntetické evidenci na účtu 521 – *Mzdové náklady* a souvztažně se zapisuje na účet 331 – *zaměstnanci*. Důležitým podkladem pro toto účtování je **zúčtovací a výplatní listina** (popř. doklady tuto listinu nahrazující), na které zachycujeme (Bulla a kol., 2012):

- všechny časové, úkolové aj. mzdy dělníků,

- základní platy technickohospodářských pracovníků,
- příplatky a náhrady mzdy (za placené volno) podle zákonných předpisů,
- prémie a odměny za individuální výsledky práce zaměstnanců ze závislé činnosti s výjimkou společníku nebo členů družstva.

Výpočet mzdy:

základní mzda + příplatky + prémie a osobní ohodnocení = hrubá mzda

hrubá mzda – pojistné na sociální zabezpečení (6,5 %) – pojistné na veřejné zdravotní pojištění (4,5 %) = základ daně (superhrubá mzda = HM x 1,34)

základ daně zaokrouhlíme měsíčně na 100 nahoru, při ročním zúčtování na 100 dolů

zaokrouhlený základ daně x 15 % = daň

daň – slevy dani = daň po slevách a se zohledněním příp. daňového zvýhodnění na děti

+ daňové zvýhodnění na děti (není-li uplatněno formou slevy na dani)

= částka k výplatě.

3.7.4 Mzdová dokumentace zaměstnavatele

Zaměstnavatel musí vést pro své zaměstnance mzdové listy, rekapitulaci o sražených zálohách a dani sražené podle zvláštní sazby daně za každý kalendářní měsíc zvlášť i za celé zdaňovací období. Mzdový list musí pro daňové účely obsahovat (Bulla a kol., 2012):

- jméno a příjmení poplatníka, a to včetně rodného a veškerých dřívějších příjmení,
- rodné číslo,
- bydliště,
- jména, příjmení a rodná čísla osob, na které zaměstnanec uplatňuje slevu na dani nebo daňové zvýhodnění,
- výši jednotlivých nezdavitelných částek základu daně podle §15 ZDP, částek slevy na dani podle §35 ZDP a daňového zvýhodnění s uvedením důvodu jejich uznání,

každý kalendářní měsíc pak mzdový list obsahuje:

- úhrn zúčtovaných mezd bez ohledu na to, zda se jedná o peněžní příjmy nebo o příjmy naturální,
- částky osvobozené od daně z úhrnu těchto zúčtovaných mezd,
- pojistné, které je povinné z účtovaných mezd,
- základ pro výpočet zálohy na daň,
- zdanitelnou mzdu pro výpočet zálohy daně nebo daně podle zvláštní sazby,
- vypočítanou zálohu nebo sraženou daň podle zvláštní sazby daně,
- daňové zvýhodnění, slevu na dani, daňový bonus a výši zálohy po snížení o měsíční slevu,
- skutečně sraženou zálohu.

4 Účetní a daňové aspekty v pohostinství u vybrané společnosti

Bakalářská práce se zaměřuje na zpracování účetních a daňových podkladů ve společnosti – **Hotel a restaurace „u Vychopňů“ s.r.o.** Pro zpracování byly použity účetní podklady z roku 2011.

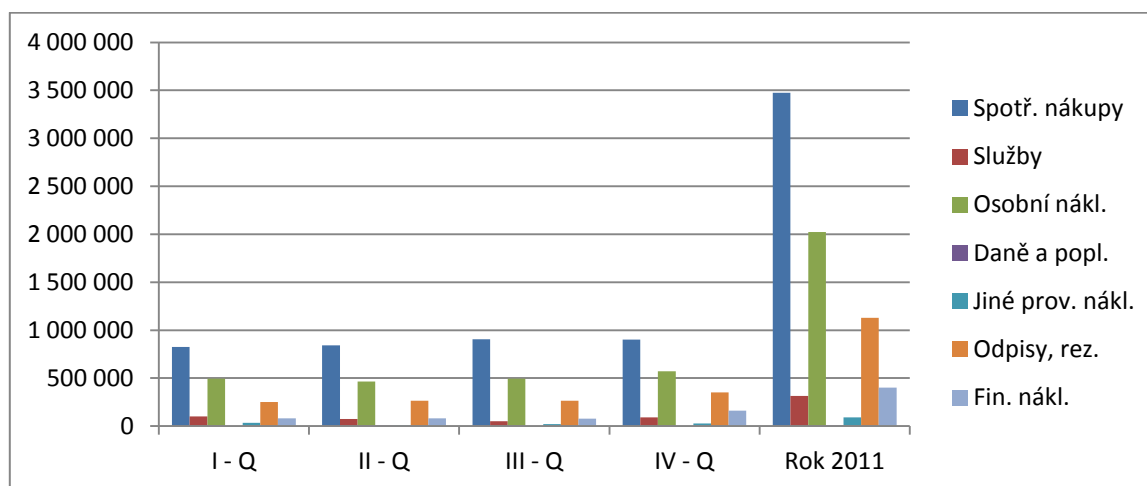
4.1 Náklady u vybrané společnosti

V každém pohostinství představují náklady velice významnou součást podnikání a každý podnik, který chce být úspěšný, musí mít svoje náklady dobře zmapované. První kapitola se zaměří na srovnání jednotlivých účtových skupin nákladů mezi sebou za čtvrtletní období roku 2011. Tabulka 4.1 zobrazuje výši jednotlivých nákladů podle účtových skupin za rok 2011. V Grafu 4.1 se nachází srovnání nákladů z tabulky 4.1.

Tab. 4.1 Přehled výše nákladů podle účtových skupin za rok 2011⁵ (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

Období	Spotř. nák	Služby	Os. nákl.	Daně a po	Jiné prov.	Odpisy, rez.	Fin. nákl.
I - Q	825 460	100 303	493 637	0	35 520	251 816	80 706
II - Q	840 978	73 602	465 077	8 674	6 479	263 465	79 251
III - Q	905 759	51 098	493 635	0	19 414	264 667	77 625
IV - Q	902 023	90 570	570 365	0	28 509	349 665	162 423
Rok 2011	3 474 220	315 573	2 022 714	8 674	89 921	1 129 614	400 005

Graf 4.1 Srovnání nákladů podle účtových skupin za rok 2011 (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

⁵ Účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů“ za rok 2012 nejsou k dispozici.

4.1.1 Spotřebované nákupy

V pohostinství patří mezi nejčastější náklady spotřeba materiálu a energie, které spolu ještě s prodaným zbožím tvoří dohromady účtovou skupinu 50 – Spotřebované nákupy, a ne jinak tomu je i u vybrané společnosti. Největší položkou u spotřebovaných nákupů je nákup potravin a zboží, který tvoří bezmála poloviční částku, ze spotřeby energie je nejvyšší spotřeba elektrické energie.

Spotřeba materiálu se účtuje na účet 501 účtové skupiny 50 – Spotřebované nákupy. Účet 501 se dále analyticky rozděluje:

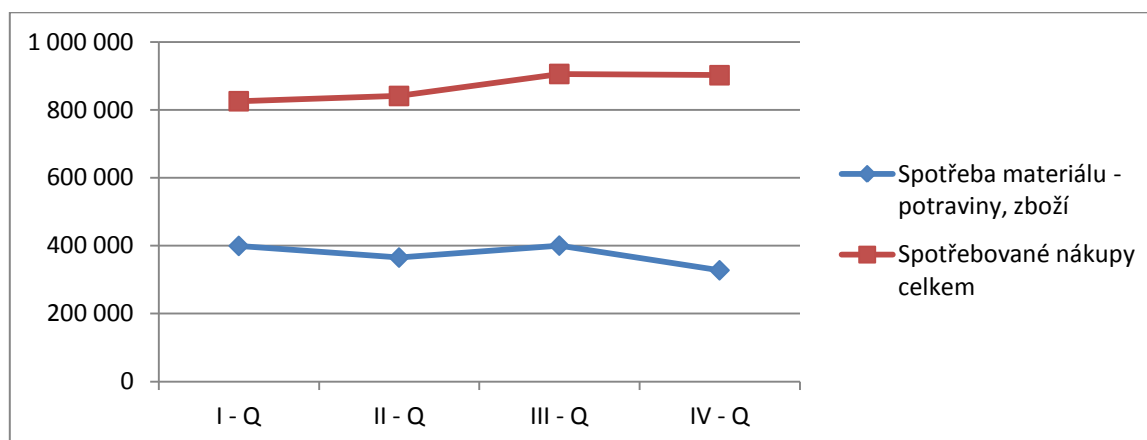
- 501.100 – Spotřeba materiálu – potraviny, zboží,
- 501.110 – Spotřeba materiálu – čisticí prostředky,
- 501.120 – Spotřeba materiálu – kancelářské potřeby,
- 501.140 – Spotřeba materiálu – sportoviště,
- 501.180 – Spotřeba materiálu – výzdoba, propagace,
- 501.190 – Spotřeba ostatního materiálu,
- 501.193 – Spotřeba materiálu – ubrusy,
- 501.200 – Spotřeba materiálu – DHIM,
- 501.320 – Spotřeba materiálu – pracovní oděvy, obuv,
- 501.350 – Spotřeba materiálu – údržba,
- 501.900 – Spotřeba materiálu – nedaňově.

Spotřeba potravin a zboží je suverénně největší složkou spotřebovaných nákupů, a proto se jí věnuje tabulka 4.2 a z ní vychází také graf 4.1.

Tab. 4.2 Spotřeba materiálu – potraviny a zboží za jednotlivé kvartály a celý rok 2011 a srovnání se spotřebou celkových spotřebovaných nákupů. (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

Období	Spotřeba materiálu - potraviny, zboží	Spotřebované nákupy celkem
I - Q	399 633	825 460
II - Q	365 339	840 978
III - Q	400 502	905 759
IV - Q	327 864	902 023
Rok 2011	1 493 338	3 474 220

Graf 4.2 Srovnání vývoje spotřeby potravin a zboží s vývojem celkových spotřebovaných nákupů za jednotlivé kvartály roku 2011. (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

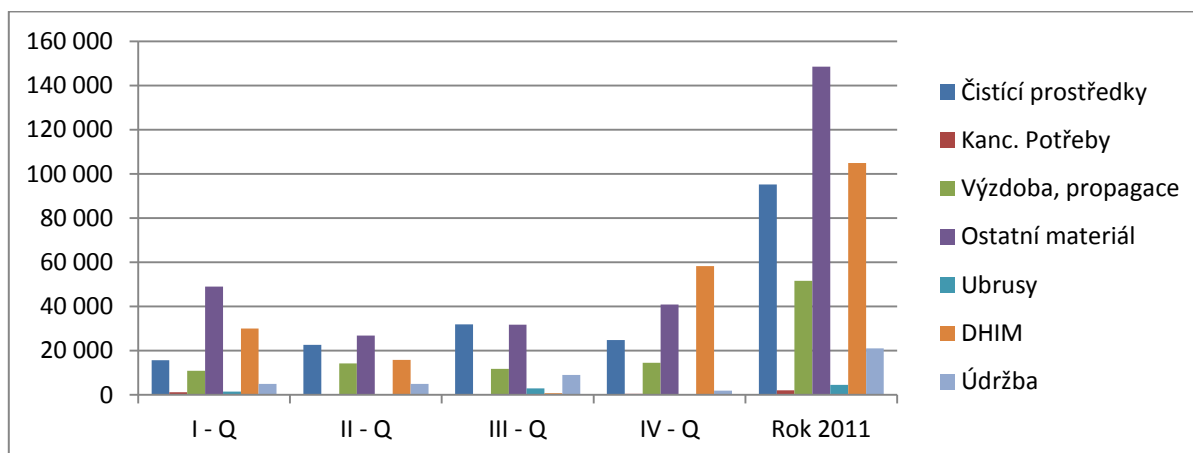

Dále jsou znázorněny v tabulce 4.3 a grafu 4.3 další skupiny spotřebovaného materiálu, které jsou také důležité, ale už nejsou tak časté a mají nižší peněžní hodnotu.

Tab. 4.3 Přehled ostatních spotřebovaných nákupů za rok v 2011 v Kč. (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

Období	Čistící prostř.	Kanc. potř.	Výzdoba	Ostatní materiál	Ubrusy	DHIM	Údržba
I - Q	15 768	1 161	10 974	48 996	1 575	30 000	4 982
II - Q	22 718	316	14 288	26 918	0	15 913	4 995
III - Q	31 874	69	11 742	31 777	2 983	728	9 082
IV - Q	24 881	504	14 553	40 842	0	58 246	1 972
Rok 2011	95 240	2 050	51 557	148 533	4 558	104 887	21031

Graf 4.3 Srovnání jednotlivých spotřebovaných nákupů za kvartály roku 2011 v Kč. (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

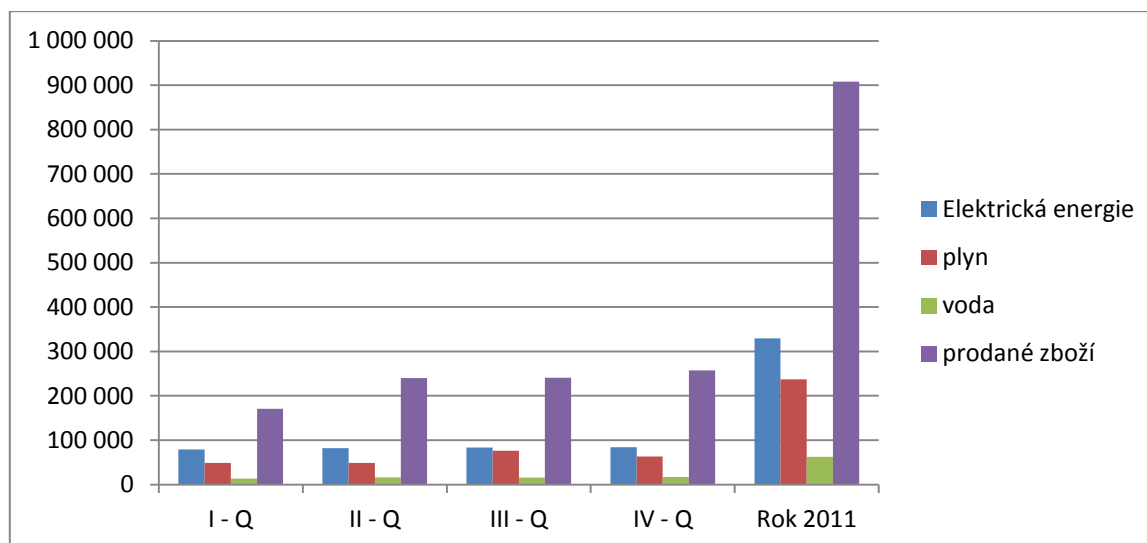

Do spotřebovaných nákupů dále patří spotřeba elektrické energie, spotřeba plynu, spotřeba vody a prodané zboží. Spotřeba elektrické energie se účtuje na účet 502.100, spotřeba plynu na účet 502.200 a spotřeba vody na účet 502.400. Prodané zboží se účtuje na účet 504.100. Tabulka 4.4 a graf 4.4 zobrazuje přehled výše jednotlivých nákladů za rok 2011.

Tab. 4.4 Náklady na energii a prodané zboží za rok 2011 (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

Období	Elektrická energie	plyn	voda	prodané zboží
I - Q	79 208	48 625	13 844	170 694
II - Q	82 122	48 625	16 221	239 690
III - Q	83 770	76 589	15 596	240 508
IV - Q	84 435	63 475	16 805	257 070
Rok 2011	329 535	237 314	62 467	907 962

Graf 4.4 Náklady na energii a prodané zboží srovnané za jednotlivé kvartály roku 2011 (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

4.1.2 Služby

Druhou významnou skupinou nákladů v pohostinství jsou služby. Účtují se na účty v účtové skupině 50 – služby. Přehled služeb se nachází v tabulce 4.5 a jejich srovnání mezi sebou v grafu 4.5. Vybraná společnost zachycuje služby na účty 511 a 518 a ty dále analyticky rozděluje podle jednotlivých druhů služeb:

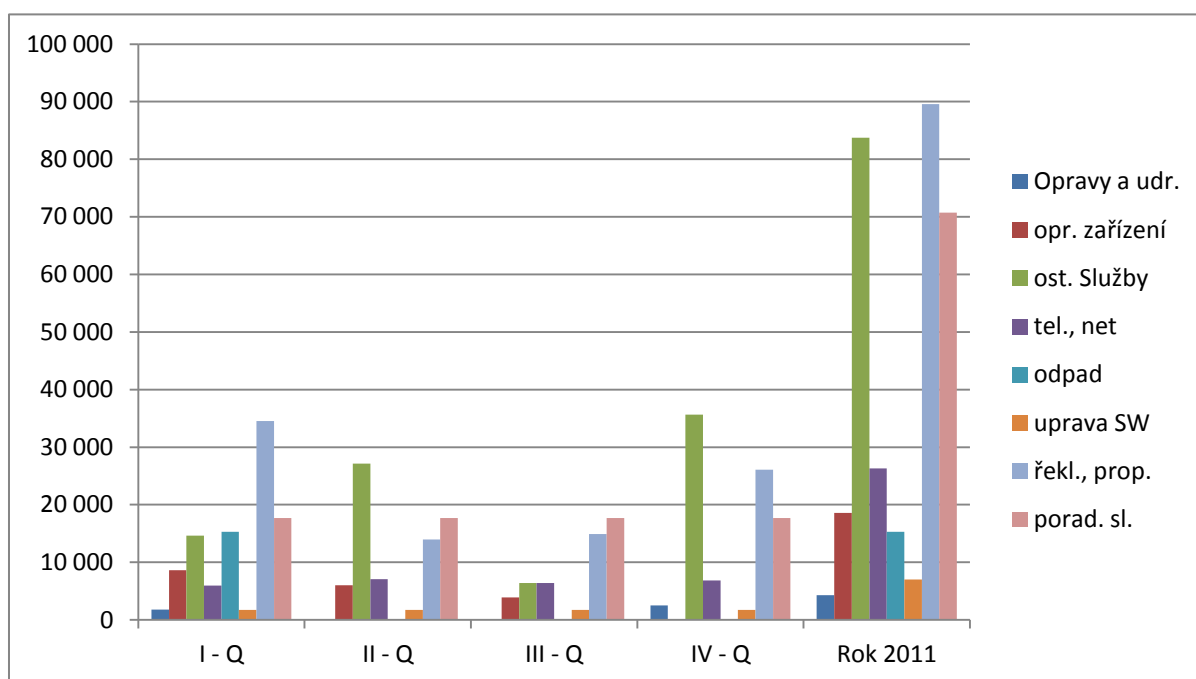
- 511.100 – Opravy a udržování,

- 511.200 – Opravy a udržování – zařízení,
- 518.100 – Ostatní služby,
- 518.200 – Výkony spojů, telefon, internet,
- 518.300 – Ostatní služby – odvoz odpadu,
- 518.500 – Ostatní služby – úprava SW,
- 518.600 – Ostatní služby – reklama, propagace,
- 518.700 – ostatní služby – poradenské a servisní služby.

Tab. 4.5 Náklady v účtové třídě 50 – služby za rok 2011 (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

Období	Opravy a opr. zařízení	ost. Služby	tel., net	odpad	uprava SW	řekl., prop.	porad. sl.	
I - Q	1 770	8 654	14 612	5 967	15 300	1 755	34 558	17 688
II - Q	0	6 003	27 118	7 061	0	1 755	13 978	17 688
III - Q	0	3 904	6 387	6 431	0	1 755	14 933	17 688
IV - Q	2 500	0	35 641	6 877	0	1 755	26 109	17 688
Rok 2011	4 270	18 561	83 757	26 336	15 300	7020	89 577	70752

Graf 4.5 Srovnání nákladů v účtové třídě 50 – služby za rok 2011 (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

4.1.3 Dodavatelé, přijaté faktury

Restaurace nakupuje u dodavatelů především potraviny a potřebný materiál do kuchyně, nápoje a různé občerstvení do restaurace, elektrickou energii, vodu a plyn. Mezi časté přijaté faktury patří také faktury za telefon, internet a reklamu. Příklad na účtování přijatých faktur se nachází v tabulce 4.6.

Seznam nejčastějších dodavatelů:

- CONSI v. o. s. – nákup potravin
- GASTROMA a. s. – nákup materiálu
- CENTRUM – OVO s. r. o. – nákup ovoce
- ČEZ Prodej s. r. o. – elektrická energie
- INTERNEXT 2000, s. r. o. – internet
- Severomoravská plynárenská – plyn

Tab. 4.6 Zaúčtování přijatých faktur (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

Pol.	text účetního případu	MD	D
1.	FP nákup potravin	501	211
2.	FP nákup materiálu	501	211
3.	FP nákup ovoce	501	211
4.	FP odběr el. Energie	502	321
5.	FP internet	518	321
6.	FP plyn	502	321

4.1.4 Mzdy a zaměstnanci

Druhými největšími náklady v restaurace „U Vychopňů“ jsou osobní náklady. Osobní náklady tvoří mzdy a pojištění, účtují se v účtové skupině 52 – Osobní náklady. Restaurace má 12 zaměstnanců, z toho jsou 2 kuchaři, 3 pomocníci do kuchyně, 6 číšníků a jedna uklízečka. Přehled jednotlivých osobních nákladů ukazuje tabulka 4.7, tabulka 4.8 popisuje výpočet a zaúčtování mzdy.

Tab. 4.7 Přehled osobních nákladů za rok 2011 v Kč. (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

52 - Osobní nákl.	I - Q	II - Q	III - Q	IV - Q	Rok 2011
Základní mzda	351 217	313 686	319 115	352 498	1 336 516
Příplatky	0	753	4 111	3 143	8 007
Náhrady	15 182	32 632	45 159	70 004	162 977
Nemocenská	2 665	0	0	0	2 665
Poj. ČPZP	3 247	3 263	3 293	3 267	13 070
Poj. VZP	27 125	25 544	27 355	32 599	112 623
Poj. MVČR	2 418	2 430	2 504	2 442	9 794
Poj. Revirní brat.	182	0	0	0	182
Soc. pojištění	91 601	86 769	92 098	106 412	376 880

Průměrná základní mzda za rok 2011 = $1\,336\,516 / 12 = 111\,376$ Kč

Průměrná základní mzda za jeden měsíc roku 2011 = $111\,376 / 12 = 9\,281$ Kč

Tab. 4.8 Příklad na zaúčtování mzdy. (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

Pol.	text	Kč	MD	D
1.	základní mzda	10 000	x	x
2.	příplatek	500	x	x
3.	hrubá mzda	10 500	521	331
4.	pojistné na soc. zab.	683	331	336
5.	Pojistné na zdr. poj.	473	331	336
6.	Základ daně	11 700	x	x
7.	daň	1 755	331	342
8.	sleva na popl.	-2 070	x	x
9.	daň po slevách	0	x	x
10.	částka k výplatě	10 500	331	221
11.	soc. pojištění hrazené zaměstnavatelem	2 625	524	336
12.	zdrav. pojištění hrazené zaměstnavatelem	945	526	336

4.2 Výnosy

Výnosy jsou cílem každého, kdo podniká. Mezi hlavní a nejdůležitější výnosy podnikání v pohostinství patří tržby z prodeje občerstvení a stravování. Vybraná společnost provozuje kromě restaurace také hotel a tak druhým jejím podstatným příjmem jsou tržby za ubytování. Výnosy se rozdělují do tří hlavních skupin podle účtových tříd, účtová třída 60 –

Tržby za vlastní výkony a zboží, 64 – Jiné provozní výnosy, 66 – Finanční výnosy. Výši jednotlivých skupin výnosů za rok 2011 se věnuje tabulka 4.9.

Tab. 4.9 Přehled výnosů podle účtových skupin za rok 2011 (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

Období	Tržby za vlastní výkony a zboží	Jiné prov. výnosy	Finanční výnosy
I - Q	1 409 815	21 245	6
II - Q	1 388 238	0	3
III - Q	1 852 211	0	1
IV - Q	1 646 915	10 735	1
Rok 2011	6 297 179	31 980	11

V tabulce lze jasně vidět, že hlavní položkou výnosů jsou tržby za vlastní výkony a zboží a proto se další kapitola zaměří pouze na tyto výnosy. Ostatní provozní výnosy a finanční výnosy jsou s ohledem na výši tržeb za vlastní výkony a zboží nepatrné.

4.2.1 Tržby za vlastní výkony a zboží

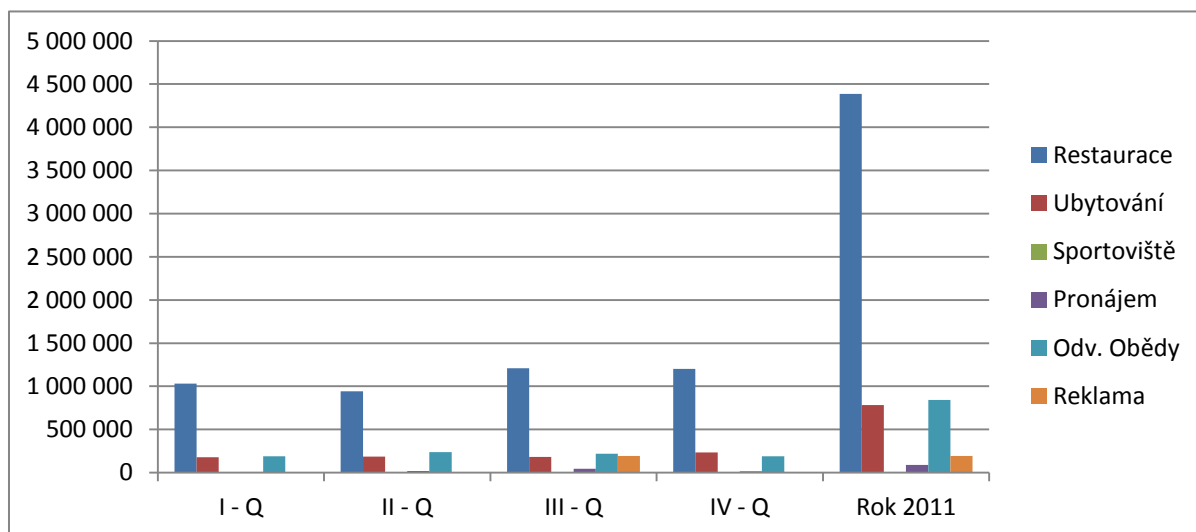
Tržby za vlastní výkony a zboží (tabulka 4.10 a graf 4.6) zachycujeme v účtové třídě 60 na účtu 602, který se poté dále analyticky dělí:

- 602.100 – Tržby z prodeje služeb – restaurace,
- 602.200 – Tržby z prodeje služeb – ubytování,
- 602.220 – Tržby z prodeje služeb – sportoviště,
- 602.300 – Tržby z prodeje služeb – pronájem,
- 602.400 – Tržby z prodeje služeb – odvezené obědy,
- 602.500 – Tržby z prodeje služeb – reklama.

Tab. 4.10 Přehled tržeb za vlastní výkony a zboží za rok 2011 v Kč (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

Období	Restaurace	Ubytování	Sportoviště	Pronájem	Odv. Obě	Reklama
I - Q	1 032 858	178 436	0	8 333	190 188	0
II - Q	941 076	185 741	3 445	18 250	239 727	0
III - Q	1 208 651	182 228	3 300	45 708	220 323	192 000
IV - Q	1 202 790	236 235	418	16 092	191 380	0
Rok 2011	4 385 374	782 640	7 164	88 383	841 618	192 000

Graf 4.6 Srovnání tržeb za vlastní výkony a zboží za rok 2011 v KČ. (účetní podklady Hotelu a restaurace „U Vychopňů, 2011)

4.2.2 Odběratelé, vystavené faktury

Odběratelé služeb u vybrané restaurace jsou především zákazníci restaurace nebo hotelu. Jedná se hlavně o samostatné osoby nebo skupinky osob, které se přijdou občerstvit, najíst nebo si nechají uspořádat například oslavu či svatbu. Dalšími odběrateli mohou být firmy a podnikatelé, kteří mohou využít možnosti firemních večírků, různých společenských akcí nebo schůzek.

Restaurace vystavuje tři typy faktur – fakturu za občerstvení, za ubytování a za odvezené obědy.

- FV za poskytnutí ubytování – Cena celkem 750 Kč se zaúčtuje na stranu MD účtu 311 – pohledávky za odběrateli. Cena bez DPH 681,80 Kč se zaúčtuje na účet 602.200 – tržby z prodeje ubytování na stranu D. DPH 68,20 Kč se zaúčtuje na stranu D účtu 343 – daň z přidané hodnoty,
- FV za odvezené obědy – účtuje se obdobně, jako FV za ubytování, změna nastane pouze při účtování ceny bez DPH, která se zaúčtuje na stranu D účtu 602.400,
- FV za občerstvení – účtuje se obdobně, cena bez DPH na stranu D účtu 602.100.

4.3 Zásoby

Restaurace nakupuje do zásob především materiál a zboží do kuchyně a do restauračního baru. Zásoby se nakupují přibližně jednou za týden, ale záleží především na spotřebě. Účtují se způsobem „B“ tzn. „rovnou do spotřeby“. Pro správné fungování restaurace je důležité řízení skladování zásob. Zásoby materiálu by neměly být příliš velké, aby nedocházelo k úbytku zásob z důvodu zkažení materiálu do kuchyně. Dalším důvodem je, že skladování většího množství zásob než je nutné může být dražší a může vázat finanční prostředky použitelné k něčemu jinému. Při malém množství zásob se může stát, že budou nedostatečné a hrozí přerušení přípravy jídel v kuchyni, nebo prodeje zboží v restauraci. Za správné skladování materiálu pro potřeby kuchyně je odpovědný šéfkuchař, za správné skladování zboží poté vrchní číšník.

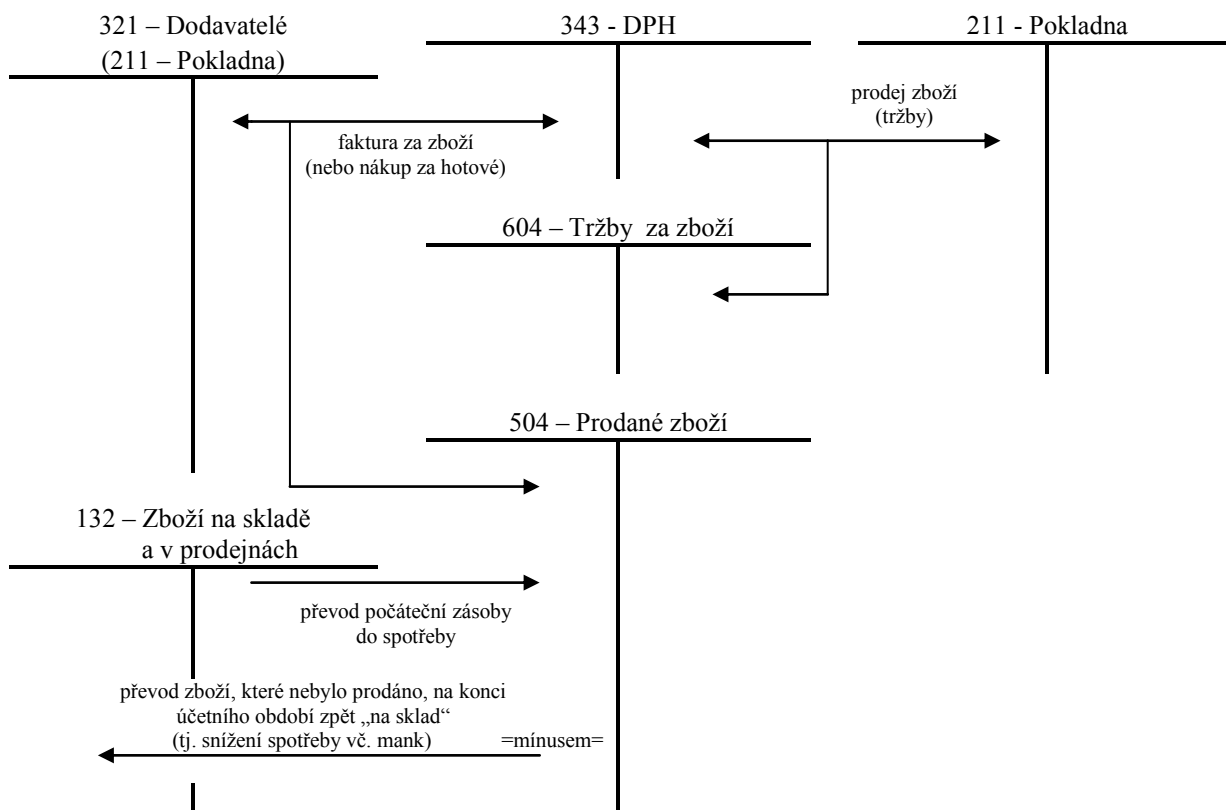
Zůstatky na účtech zásob k 31. 12. 2011:

- účet 112.100 – potraviny na skladě = 50 013,24 Kč
- účet 132.100 – zboží ve skladě = 78 816,174 Kč
- účet 132.400 – zboží obaly = 21 921 Kč

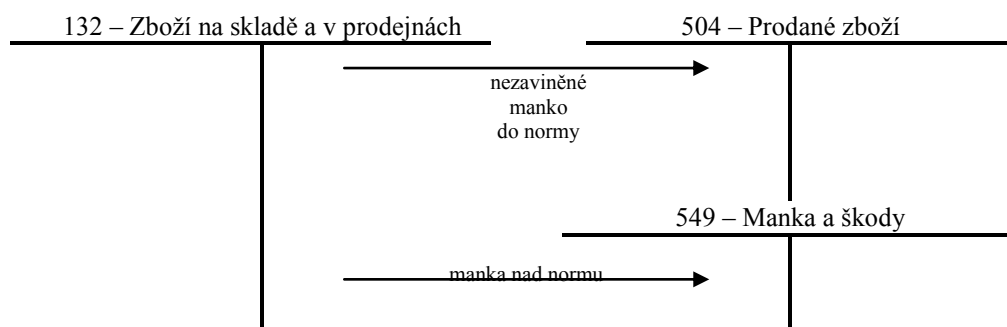
Celkově zůstatek zásob k 31. 12. 2011 byl 150 750,41 Kč.

Při nákupu účtujeme na stranu MD účtu 501 (při účtování materiálu) nebo 504 (při účtování zboží). Podle toho jestli materiál a zboží kupujeme na fakturu nebo za hotové účtujeme na stranu D účet 321 nebo 211. Na obrázcích 4.1 a 4.2 lze vidět přehledné schéma účtování zásob způsobem „B“ a účtování manka způsobem „B“.

Obr. 4.1 Schéma účtování způsobem „B“ (Asociace hotelů a restaurací České republiky, 2007,
http://www.ahrcr.cz/index.php?searchword=maloobchod&option=com_search&Itemid=)

Obr. 4.2 Schéma účtování manka v účetnictví – způsob „B“ (Asociace hotelů a restaurací České republiky, 2007,
http://www.ahrcr.cz/index.php?searchword=maloobchod&option=com_search&Itemid=)

4.4 Účetní závěrka

Na konci účetního období se vypočítá daňová povinnost, následně se vyplní daňové přiznání a poté se tisknou jednotlivé výkazy – konečná rozvaha, výkaz zisku a ztráty a příloha. Tabulka 4.11 a tabulka 4.12 ukazuje podrobný přehled o aktivech a pasivech podniku.

Tab. 4.11 Rozvaha v plném rozsahu k 31. 12. 2011 (v celých tisících Kč) – aktiva

Ozn.	AKTIVA - položka	Brutto	Korekce	Období Netto	Minulé netto
	AKTIVA CELKEM	13 815	-3 662	10 153	10 911
A.	Pohledávky za upsaný vlastní kapitál	0	0	0	0
B.	Dlouhodobý majetek	12 795	-3 662	9 133	9 977
B. I.	Dlouhodobý nehmotný majetek	1 400	-933	467	700
B. I. 1.	Ocenitelná práva	1 400	-933	467	700
B. II.	Dlouhodobý hmotný majetek	11 395	-2 729	8 666	9 277
B. II. 1.	Pozemky	1 677	0	1 677	1 677
2.	Stavby	6 783	-700	6 083	6 218
3.	SMOV	2 935	-2 029	906	1 382
B. III.	Dlouhodobý finanční majetek	0	0	0	0
C.	Oběžná aktiva	979	0	979	908
C. I.	Zásoby	151	0	151	204
C. I. 1.	Materiál	50	0	50	66
2.	Zboží	101	0	101	138
C. II.	Dlouhodobé pohledávky	0	0	0	0
C. III.	Krátkodobé pohledávky	265	0	265	231
C. III. 1.	Pohledávky z obchodních vztahů	157	0	157	125
2.	Krátkodobé poskytnuté zálohy	107	0	107	105
C. IV.	Krátkodobý finanční majetek	563	0	563	473
C. IV. 1.	Peníze	8	0	8	178
2.	Účty v bankách	555	0	555	295
D. I.	Časové rozlišení	41	0	41	26
D. I. 1.	Náklady příštích období	30	0	30	15
2.	Příjmy příštích období	11	0	11	11

Tab. 4.12 Rozvaha v plném rozsahu k 31. 12. 2011 (v celých tisících Kč) - pasiva

Ozn.	PASIVA - Položka	Běžné úč. Období	Minulé období
	PASIVA CELKEM	10 153	10 911
A.	Vlastní kapitál	-2 380	-1 268
A. I.	Základní kapitál	4 200	4 200
A. II.	Kapitálové fondy	0	0
A. III.	Rezervy, fondy, neděl. fondy	0	0
A. IV.	Výsledek hospodaření min. let	-5 468	-4 331
A. IV. 1.	Nerozdělený zisk minulých let	0	0
2.	Neuhrazená ztráta minulých let	-5 468	-4 331
A. V.	Výsledek hospodaření běž. úč. ob.	-1 112	-1 137
B.	Cizí zdroje	12 507	12 170
B. I.	Rezervy	0	0
B. II.	Dlouhodobé závazky	0	0
B. III.	Krátkodobé závazky	4 519	3 295
B. III. 1.	Závazky z obchodních vztahů	135	88
2.	Závazky ke společníkům	3 853	2 737
3.	Závazky k zaměstnancům	130	107
4.	Stát - daňové závazky a dotace	149	130
5.	Dohadné účty pasivní	101	95
6.	Jiné závazky	85	84
B. IV.	Bankovní úvěry a výpomoci	7 988	8 875
B. IV. 1.	Bankovní úvěry dlouhodobé	7 988	8 875
C. I.	Časové rozlišení	26	9
C. I. 1.	Výdaje příštích období	26	9

Z výkazu zisku a ztráty, který je sestavovaný k 31. 12. 2011, se dá zjistit, že restaurace „U Vychopňů“ měla za sledované období (rok 2011) ztrátu 1 112 000 Kč. Z toho vyplývá, že restaurace neplatila žádnou daň z příjmu.

Výsledky hospodaření za rok 2011:

- Provozní výsledek hospodaření = - 712 000 Kč
- Finanční výsledek hospodaření = - 400 000 Kč
- Výsledek hospodaření za běžnou činnost = - 1 112 000 Kč
- Mimořádný výsledek hospodaření = 0
- Výsledek hospodaření před zdaněním = - 1 112 000 Kč.

4.5 Majetek a odpisy

Majetek podniku je dlouhodobý hmotný majetek a dlouhodobý hmotný drobný majetek. V dlouhodobém hmotném majetku se nachází budova, okolní pozemek, vybavení

kuchyně nad 40 000 Kč. Do drobného majetku patří vybavení kuchyně pod 40 000 (mycí stoly, ledničky), vybavení restaurace, vybavení hotelových pokojů, ostatní sortiment.

Zůstatky na účtech majetku k 31. 12. 2011:

- účet 021 – budovy, haly a stavby = 6 782 627 Kč,
- účet 022 – stroje, přístroje a zařízení = 2 935 316 Kč,
- účet 031 – pozemky = 1 676 800 Kč.

oprávky majetku k 31. 12. 2011:

- účet 081 – oprávky k budovám, halám a stavbám = 700 365 Kč,
- účet 082 – oprávky k strojům, přístrojům a zařízení = 2 028 791 Kč.

Odpisy majetku za rok 2011:

- účet 551 – odpisy nehmotného a hmotného investičního majetku = 1 129 614 Kč.

5 Závěr

Pohostinství slouží k uspokojování potřeb zákazníků. Lidé navštěvují pohostinství především, aby uspokojili svou potřebu jíst a občerstvit se, ale také k pracovním schůzkám, odreagovat se s přáteli, seznámit se s novými lidmi nebo jenom tak si odpočinout. V posledních letech sice zájem o tyto služby mírně klesá, nicméně tenhle druh služeb bude -- patřit vždy k těm nejdůležitějším a nejpoužívanějším.

První kapitola bakalářské práce se zabývá charakteristikou podnikání v pohostinství v České republice a popisuje toto odvětví jako důležitou službu a součást cestovního ruchu. Rozděluje pohostinství do dvou hlavních kategorií a to na hostinskou a ubytovací činnost a tyto kategorie dále rozděluje na jednotlivé podkategorie.

Druhá kapitola charakterizuje podnikání v pohostinství u vybrané společnosti. Stručně popisuje Hotel a restauraci „U Vychopňů“, místo kde se nachází, její historii a současnou činnost. Zaměřuje se především na vymezení důležitých daní v pohostinství a na popis nejčastěji používaných účetních skupin při účtování a to jsou náklady, výnosy, zásoby a mzdy.

Třetí kapitola vymezuje účetní a daňové aspekty podnikání v pohostinství u vybrané společnosti. Získané údaje z účetnictví účetní jednotky se pomocí jednotlivých srovnání, tabulek a grafů snaží ukázat průběh hospodaření za rok 2011 především v nákladech, výnosech a výsledku hospodaření.

Ve třetí kapitole, ve které byly použity data z roku 2011, lze také názorně vidět, jak ekonomická krize a její průběh ovlivňuje podnikání v tomhle odvětví. Společnost dosáhla za vybrané účetní období ztrátu přes jeden milión Korun českých a je zřetelně vidět jak ji konkrétně ekonomická krize postihla. Krize má důležitý vliv na zvedání nákladů podniku, což logicky způsobuje zvyšování cen nabízených služeb za občerstvení, jídlo a ubytování. Důležité ovšem je, že hotel a restaurace se i přes krizi a zdražování snaží nadále vylepšovat nabízené služby a dosáhnout zisku, nebo alespoň zmenšovat svou ztrátu. Podstatným faktorem je také snaha restaurace se neustále zlepšovat a prosadit se v těžké konkurenci ostatních hotelů a restaurací ve stejném městě a nevzdávat boj o zákazníka, ale naopak přilákat nové zákazníky a udržet si jich co nejvíce.

Seznam použité literatury

Knihy

KOLEKTIV AUTORŮ. *Abeceda účetnictví pro podnikatele 2012*. 10. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 440 s. ISBN 978-80-7263-726-3.

KOLEKTIV AUTORŮ. *Účetnictví podnikatelů 2012*. 9. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2012. 712 s. ISBN 978-80-7357-744-5.

LEDVINKOVÁ, Jana. *DPH v příkladech 2012*. 9. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 632 s. ISBN 978-80-7263-740-9.

MARKOVÁ, Hana. *Daňové zákony 2013, úplná znění platná k 1. 1. 2013*. 22. vyd. Praha: Grada Publishing, 2013. 272 s. ISBN 978-80-247-4643-2.

PELECH, Petr a Vladimír PELC. *Daně z příjmů: s komentářem 2012*. 12. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 1079 s. ISBN 978-80-7263-742-3.

PELECH, Petr. *Zdanění mezd, platů a příjmů ze závislé činnosti v roce 2012*. 20. vyd. Olomouc: ANAG, 2012. 456 s. ISBN 978-80-7263-717-1.

VYBÍHAL, Václav a kol., *Mzdové účetnictví 2012*. 15. vyd. Praha: Grada Publishing, 2012. 446 s. ISBN 978-80-247-4101-7.

Elektronické publikace

MMR.CZ. *Pohostinství pro cestovní ruch* [online]. 2008 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/getmedia/aeaa9373-332e-4e6d-bf12-972463c0d3da/GetFile32.pdf>

AHRCR.CZ. *Asociace hotelů a restaurací ČR* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: http://www.ahrcr.cz/index.php?searchword=maloobchod&option=com_search&Itemid

DSPACE.VSB.CZ. *Účetní, daňová a auditorská specifika v oblasti maloobchodu* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: https://dspace.vsb.cz/bitstream/handle/10084/80241/SVE192_EKF_B6208_6202R049_00_2010.pdf?sequence=1

Internetové zdroje

PIVOVARY.INFO. *Historie hostinců – původ českých názvů v pohostinství* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.pivovary.info/view.php?cisloclanku=2009110014>

PIVOVARY.INFO. *Náhled do historie pohostinství* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.pivovary.info/view.php?cisloclanku=2011020001>

HTTP://HACCP.WEBNODE.CZ/. *Hostinská činnost a ubytovací služby* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://haccp.webnode.cz/hostinska-cinnost/>

HTTP://HACCP.WEBNODE.CZ/. *Co je to HACCP* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://haccp.webnode.cz/co-je-to-haccp/>

HTTP://HACCP.WEBNODE.CZ/. *Kategorizace hostinských zařízení* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://haccp.webnode.cz/hostinska-cinnost/kategorizace-hostinskych-zarizeni/>

HOTEL-RESTAURANT.CZ. *Přehled o vývoji tržeb v pohostinství, návštěvnosti hotelů* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.hotel-restaurant.cz/clanky/prehled-o-vyvoji-trzeb-v-pohostinstvi-navstevnosti-hotelu-401/>

CZECH.CZ. *Historie české gastronomie* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.czech.cz/cz/Objevte-CR/Zivotni-styl-v-CR/Gastronomie/Historie-ceske-gastronomie>

PRATELEPIVA.CZ. *České pivo - historie a současnost* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.pratelepiva.cz/svet-piva/ceske-pivo-historie-a-soucasnost/historie-a-soucasnost/>

GASTROINFO.CZ. *Gastro - info* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: http://www.gastroinfo.cz/index.php?content=gastroblog&topic_id=5&article_id=4

E-VSUDYBYL.CZ. *Sektorová rada pro pohostinství, gastronomii a cestovní ruch* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.e-vsudybyl.cz/clanky/sektorova-rada-pro-pohostinstvi-gastronomii-a-cestovni-ruch-3013.html>

DANARIONLINE.CZ. *Podnikání v pohostinství* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.danarionline.cz/archiv/dokument/doc-d1465v1441-podnikani-v-pohostinstvi/>

AHRCCR.CZ. *Asociace hotelů a restaurací České republiky* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.ahrcr.cz/>

UVYCHOPNU.COM. *Hotel a restaurace U Vychopňů* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.uvychopnu.com/cz/2-o-nas.html>

MMR.CZ. *Ministerstvo pro místní rozvoj* [online]. 2009 [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Systemove-stranky/Vyhledavani?searchtext=pohostinstv%C3%AD&searchmode=anyword>

SEZNAM ZKRATEK

apod.	a podobně
atd.	a tak dále
CZSO	Český statistický úřad
CUS	Česká účetní soustava
D	Dal
DHM	Dlouhodobý hmotný majetek
DNN	Dlouhodobý nehmotný majetek
DPH	Daň z přidané hodnoty
EU	Evropská unie
FV	Faktura vystavená
FP	Faktura přijatá
Kč	Korun českých
kol.	Kolektiv
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MD	Má dáti
např.	například
Sb.	Sbírky
SP	Sociální pojištění
s.r.o.	společnost s ručením omezeným
WTO	Světová obchodní organizace
ZDP	Zákon o daních z příjmů

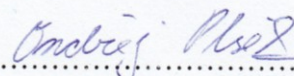
ZDPH	Zákon o daních z přidané hodnoty
ZP	Zdravotní pojištění
ZP	Zákoník práce
ZTP/P	Zdravotní postižení
ZU	Zákon o účetnictví

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Prohlašuji, že:

- jsem byl seznámen s tím, že na bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména §35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně ke své vnitřní potřebě bakalářskou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, bakalářská práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího bakalářské práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o bakalářské práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, bakalářskou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 10. 5. 2013

Ondřej Plšek

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 Rozvaha k 31. 12. 2011

Příloha č. 2 Výkaz zisku a ztráty za rok 2011

Příloha č. 3 Účtový rozvrh Hotelu a restaurace „U Vychopňů“